

Kandidatuppsats i Offentlig Förvaltning VT15

Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet

Beatrice Johansson

Maria Svensson

Handledare: Stig Montin

Examinator: Gregg Bucken-Knapp

Kulturpolitik

Teori, praktik och aktörer

En studie av kulturadministrationen, den offentliga kulturen och den fria kulturen i Göteborgs stad samt dess inbördes relationer.

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	4
2. Forskningsproblem	4
3. Tidigare forskning	6
4. Problemformulering	12
5. Teorier	13
5.1 Rational Choice Theory	13
5.2 Nätverksteori	14
5.3 Institutionalism	15
6. Syfte och Avgränsning	17
7. Forskningsfrågan	17
8. Metod	18
9. Empiri	19
9.1 Nationella kulturpolitiska mål	19
9.2 Regional kulturstrategi	19
9.3 Göteborgs stads kulturstrategiska mål	20
9.4 Kulturadministrationen	20
9.5 Kulturprogram i Göteborgs stad	21
9.6 Visioner	22
9.7 Redovisning av genomförda intervjuer	23
10. Analys	28
10.1 Materialet ur Rational Choice Theory	28
10.2 Materialet ur nätverksteori	29
10.3 Materialet ur institutionalism	30
11. Slutsats	33
Källförteckning	35
Bilaga 1	37
Bilaga 2	40
Bilaga 3	41
Bilaga 4	42

Bilaga 543
Bilaga 646
Bilaga 749
Bilaga 851

1. Sammanfattning

En djupdykning i Göteborgs kulturliv med fokus på relationer mellan olika kulturgrupper. Dessa grupper är det fria kulturlivet, det offentliga kulturlivet samt kulturadministrationen. Med kulturadministrationen syftar vi på kulturnämnd och kulturförvaltningen.

2. Forskningsproblem

”Utarbetandet av handlingsplaner måste ske i bred samverkan med berörda nämnder och styrelser, det fria kulturlivet och andra externa aktörer”

-Göteborgs Kulturprogram, 2014:II

Detta är en del av underlaget till Göteborgs stads kulturplan och hur det sedermera fungerar i praktiken kan råda en diskurs kring. Detta åsyftar vi att studera närmare. I Göteborgsposten så publicerades en debattartikel av Max Käck kring hur kulturen begränsas av politiken. Max Käck är en kulturutövare som arbetat inom konstmusik sedan sjuttioalet. Hans tes är att friheten hos kulturutövare är nödvändig men begränsas genom olika system som kulturadministrationen har beslutat om. Han underbygger sin tes genom att exemplifiera hur de offentliga stödsystem som finns att tillgå inom kultur också begränsar kulturens utformning. Det sker en begränsning av friheten hos de som utövar kultur som får hjälp av offentliga medel för att finansiera sin verksamhet. Å andra sidan menar författaren att avsikterna är goda hos de kulturpolitiska beslutsfattarna men att styrningen och implementeringen sviker både de goda avsikterna men också de som utövar kultur.

Käck sätter dagens samhälle med digital kommunikation i perspektiv mot ett begrepp, mediet, som på sextioalet myntades. Begreppet ”mediet” beskrevs först av Marshall McLuhan och vad han menade var att mediet har sina egna egenskaper och dessa i sin tur har en större påverkan på människors liv än vad som tidigare hade varit den allmänna uppfattningen (Käck:2015). Ett av Marshalls mest kända uttryck lyder; Mediet är budskapet (SVD:2011).

Som kulturutövare är den konstnärliga friheten väldigt viktig för den enskilde personen men också för professionen, men kanske främst för kulturens framtida utveckling. Där går politiken in

och reglerar kulturen, vilket författaren beskriver som att köra på en smal väg som är kantad av höga buskar. Kriterierna som reglerar kulturutövningen styr vilken sorts konst som är genomförbar och inte. Käck fortsätter att diskutera den kulturpolitiska administrationen och att denna institution uppmuntrar kulturutövarna att driva egen verksamhet som en kulturentreprenör. Med kulturentreprenör menas att en kulturutövare ska arbeta med att skapa, behålla och styrka ett varumärke men också att exponera sitt arbete i olika medier vilket skapar merarbete för konstnären.

Kulturutövaren och kulturbyråkratin möts i ett "administrativt schlaraffenland" menar Käck, alltså ett fantasiland där en utan ansträngning får sina behov tillgodosedda (Nationalencyklopedin). Käck använder ordet som där kulturbyråkratin skulle vara bäst utan konst. Där kulturplaner utarbetas, trycks och sorteras för att sedan glömmas bort.

En annan aspekt som tas upp är relationen mellan kulturutövaren och de kulturstödjande myndigheterna. Den beskrivs som ojämlig på så sätt att det är ett beroende hos kulturutövaren av myndigheten. Det finns en underliggande kultur i relationen dem emellan som tydligt visar på en traditionell hierarki där kulturutövaren hamnar i underläge i den administrativa hierarkin.

Det finns olika långa projekt, tidsmässigt. De korta projekten är mer önskvärda då de framställs som lättare att hantera men också lättare att värdera än ett långt projekt. Det påverkar kulturens utformning och kvalitet när kvantitet blir det som är mest önskvärt. Det finns tre viktiga aktörer inom den här problematiken vilka är administrationen, kulturutövaren och de kulturutövare som utformar kulturen (Bilaga 1).

3. Tidigare forskning

Kulturbegreppet är ett begrepp med olika typer av tolkningar och dessa framkommer i Anders Frenanders studie. Kultur kan tolkas ur ett historiskt perspektiv där det begränsades inom "andlig odling" dvs. besläktat med *finkulturen* eller *elitkulturen*. Detta är en kontrast mot *populärkulturen* vilket i tidigare värderingar exkluderades inom kulturbegreppet menar Frenander. Vidare beskrivs i hans studie att dessa tidigare värderingar och hierarkiska föreställningar kring kulturfältet i stor utsträckning försvunnit. Dessa definitioner inom kulturell verksamhet kvarstår dock men i ett annat syfte då det nyttjas ur ett byråkratiskt och operationellt sätt, menar Frenander, vilket kan avspeglas inom *kulturpolitiken*. Med åsyftning till denna indelning av kulturbegreppet är det Frenanders ansats att utforska kulturpolitiken ur detta byråkratiskt och operationella sätt dvs. vad som idag innefattas inom svensk kulturpolitik vars historia är betydligt yngre i jämförelse med tidigare tolkning. Frenander hänvisar här till Rolf Hugosons aktuella avhandling i statsvetenskap där Hugosson gör en ansats att definiera begreppet kulturpolitik, där följande framkommer:

"[T]ill vardags, menar han, har det något givet, något etablerat och självklart över sig".
– Hugosson (i Frenander:1f)

Hugossons visar en form av diskurs av kulturpolitik menar Frenander där det råder en "kombination av regelstyrd byråkrati och irreguljärt skapande." (Frenander:1f) Frenander redogör för att det saknas omfattande idéhistorisk forskning kring svensk kulturpolitik där Frenanders forskningsansats består i att undersöka "ett visst innehåll i svensk kulturpolitik" (Frenander:1f) Vidare ingår Frenanders rapport som del i ett forskningsprojekt om svensk kulturpolitikens historia.

Frenander redogör för ett flertal modeller applicerbara på kulturlivet med hänvisning till skaparna, forskarna Harry Hillman-Chartrand och Claire McCaughey. Dessa idealtypiska modeller urskiljer statens relation till Kulturlivet. (Frenander:2f). Frenander beskriver här *arkitektmodellen* som en nordisk konstruktion, där staten agerar *arkitekt*. Den statliga aktören besitter här dels ett övergripande politiskt ansvar över kulturpolitiken, dels att organisera kulturpolitiken i en politisk helhet och arbeta fram riktlinjer. Dock förbehåller sig staten från att

ha åsikter på innehållet i det kulturella skapandet. Frenander exemplifierar här Sveriges system i en av Sveriges kulturutredningar från 1995 (Frenander:2).

”Liksom tidigare bör staten i första hand stödja och stimulera kulturverksamhet, inte reglera den” - SOU 1995:84

De mest centrala institutionerna inom kulturpolitiken och dess organisation är komplex då det är svårt att urskilja en sammanhängande struktur, menar Frenander. På samtliga nivåer beskrivs ett flertal olika konstellationer som myndigheter, bolag, stiftelser och ideella organisationer. Dessa institutioner delas i offentligt och privat ägande. Han hänvisar till rapporten *Kultursverige 2009* skriven av Svante Beckman, som utforskat och inventerat den offentliga kulturpolitikens mest centrala institutioner. Man kan genom Frenanders citering till Beckman utläsa följande kring kulturpolitikens komplexa förvaltningsstruktur *”områdets förvaltningsstruktur är, jämfört med andra utpekade politikområden, troligen det mest komplicerade av alla”* (Frenander:16). Om man sedan ser till ett centralt begrepp inom statens relation till övriga nivåer på kulturfältet så är armlängdsprincipen ett centralt begrepp. Frenander använder sig här av en avgränsad definition av detta begrepp med följande;

”tanken är att det inte tillkommer politikerna att lägga sig i vilka författare, konstnärer, regissörer osv som ska få ekonomiskt stöd av staten. De besluten ska fattas på enbart estetiska grunder och det sker bäst genom att det är de kulturellt och estetiskt utbildade och insatta som beslutar” (Frenander:20).

Frenander hänvisar till Alen Doracic och Petter Edlund (2005) som gjort en närgående granskning av relationen mellan regeringen och Statens Kulturråd i sin magisteruppsats. Här utläser Frenander begreppet armlängdsorgan utifrån de slutsatser och tolkningar som Doracic och Edlunds gör baserat på *innehållet* av armlängdsprincipen relaterat till Statens Kulturråd och dess diskurs. *Kulturrådets belägenhet bäst beskrivs som en verksamhet i ett spänningsfält mellan kulturpolitiska intressen och kulturlivets intressen. Här skapas ett ”inbördes maktförhållande”, menar de, som representerar ”ett tredje sätt att se på ett armlängdsorgan” – och detta är det bästa sättet att tolka armlängdsprincipen i Kulturrådets fall* (Frenander:21).

Till lokal nivå så belyses att det finns olika förutsättningar i Sveriges samtliga 290 kommuner, beroende på geografisk storlek, sociala och demografiska aspekter. I vår fallstudie vill vi utforska

Göteborg, Sveriges näst största stad, som har resurser för att driva en lokal kulturpolitik. I jämförelse mot mindre kommuner har Göteborg och andra större kommuner fler antal ansvariga tjänstemän bland annat. Tendenser som Frenander belyser är att den lokala agendan i flera fall kan särskilja sig från den nationella. Begreppet armlängdsavstånd åsyftar till den juridiska aspekten på området som här exemplifieras i följande statliga krav till decentraliserad nivå:

"svenska kommunerna är förpliktade enligt lag att garantera existensen av åtminstone en viktig kulturinstitution; folkbiblioteket. Lagen är tämligen ny, den instiftades 1996 och reviderades marginellt år 2004"

- SFS 2004:1261.

Tobias Harding belyser samma problem men ur ett mer nationellt perspektiv. Han söker svar på frågan "var finns den statliga kulturpolitiken?" (Frenander:31ff) Harding presenterar en diskurs inom kulturpolitiken på statlig nivå, då det finns diskurser i former av skilda sätt angående organisation samt aktuella normer. Kulturella diskurser råder då det finns stabila kulturella grundvärden med hänvisning till Vestheim (Frenander:31ff) baserat på armlängdsprincipens signum vilken är autonomi. Den statliga politiska dagordningen beslutar inte kring innehållsmässiga aspekter inom den statliga kulturpolitiken, det åläggs att hanteras på delegerad regional samt lokal nivå. Vilket resulterar i att kulturdepartementets diskurser i större utsträckning är relaterade till organisationsaspekter. Harding menar att kulturfältets egna myndighetsorganisationer är föremål för kulturpolitiska debatter. Statlig ansvarsfördelning och dess inverkan på regional samt på lokal nivå baseras på *kulturdepartementet* eller *kulturpolitiken* och dess relation till statsbudget (Frenander:31ff).

Isolerade professioner kan utveckla normer och homogena strukturer. När nya normer introduceras bör man beakta att homogena normer kan finnas närvarande inom kulturområdet, där ett flertal subfält existerar (Frenander:33). Harding nämner oförutsedda konsekvenser av beslut som är baserat på normer, logik och praktik. Statens ledning, bestående av regering, riksdag, myndigheter och andra organ som är underställda dessa. Staten definieras och betonas här som en "komplex organisatorisk miljö" där ett flertal aktörer kan identifieras. Miljön utanför den statliga sfären består av flertalet centrala aktörer vilka är delaktiga i processen då staten delger sina åsikter i olika kulturrelaterade frågor. Det kulturpolitiska områdets representanter

utgörs av konstnärer eller erkända aktörer inom det vetenskapliga området. Ett flertal aktörer inom kulturområdet verkar i myndigheter vilket beskrivs nedan:

”Kulturområdet innehåller också en mängd aktörer som kan beskrivas som myndighetsliknande organ, dvs. aktörer som samtidigt är stiftelser, eller andra privaträttsliga organ, och har uppgifter som liknar myndigheters.”

- ESV 2008 (i Frenander:34)

Harding exemplifierar *Historiska museet* som en institution som är en stiftelse och besitter en beroende relation till staten genom ekonomiska medel (Frenander:34). Politikområdets process beror på vilka aktörerna är och vilka som får maktinflytande över dess avgränsning och formande menar Harding. Aspekten *vad är kultur* studerar Harding där den kulturpolitiska kontexten angränsar till normativa, komplexa problematiska verksamheter vilka är beroende av statligt stöd (Frenander:35). Kulturverksamheter baseras på statlig finansiering, samt dess relation till *kulturpolitik* alternativt *kultursektor*. *Kulturpolitiken* tycks snarare handla om att peka ut olika verksamheter som kulturella, till skillnad från andra. Dessa verksamheter förefaller främst angå kulturarvets bevarande eller om olika konstformer. Begreppet *bred kultursyn* eller *en breddad kulturpolitik* antas inkludera fler verksamheter i området konst och kulturarv eller att grupper i samhället erkänns som utövare av dessa verksamheter (Frenander:35).

De kulturpolitiska dokumentens benämning att bredda kulturen inom kulturområdet kan utläsas utifrån samtliga verksamheter, vilket inkluderas inom kulturella näringar samt amatörkultur. Harding menar att den professionella utövaren definieras utifrån utbildningsnivå, organisationsmedlemskap, distributionskanaler, stipendier et cetera. Kulturella näringar definieras utifrån de som försörjer sig kommersiellt dock med ett visst förbehåll att denna grupp även kan inkluderas i den professionella gruppen (Frenander:36). Begreppet *amatörgruppen* definieras som den grupp som inte kan försörja sig på respektive utövning inom konstens kommersiella fält eller inte är erkänd av aktörerna inom dess område. Harding exemplifierar här amatördefinitionen med ett flertal yrken som körsång, arbetslivsmuseum, folkrörelsearkiv eller studieförbund vilka finansieras med statliga medel. Kulturformer utanför de ovan uppräknade, nämns poesi dvs. utanför den erkända arenans område vilket är former som utvecklar kulturen men som frekvent exkluderas från den institutionella kulturpolitiken. Harding förhåller sig kritisk då han menar att icke erkänd poesi samt även gruppen kulturella näringar exkluderas från

kulturpolitikens aktörer och representanter. Dessa grupper nämns mest i resonemang kring att bredda kulturpolitiken (Frenander:36). Den formella bilden av kulturpolitiken representeras av statliga representanter där professionella och erkända utövare ingår. Övriga utövare i form av amatörer får endast i viss bemärkelse ekonomiskt stöd från bland annat Statens Kulturråd och Riksantikvariatämbetet. I dokumenten beskrivs det ekonomiska stödet som ämnat för myndigheter på nationell nivå (Frenander:39). Hardings redogörelse visar att utbildningsdepartementet får betydligt högre belopp fördelat till ideella organisationer där den dominerande delen av dessa bidrag ges till folkbildningen (Frenander:39). Nationella organisationer inom amatörkultur understöds av kulturfältets myndigheter och har därmed ett visst samarbete med studieförbunden. Även ideella organisationer får stöd från ett flertal områden vilket innebär att kulturdepartementet inte har något stort ekonomiskt ansvar för amatörkulturen (Frenander:45ff).

Autonomi är centralt inom konstarnas sfär, menar Harding med hänvisning till Pierre Bourdieus där det kan förklaras med de normer som återfinns med en intern hierarki och engagemang. Autonomi är då applicerbart på samtliga erkända konstarter, exemplifierat inom kulturarvsbevarande institutioner samt vetenskapliga kontexter. Harding berör de statliga myndigheter eller stiftelser och dess relation till autonoma kulturinstitutioner och skapar därmed en form av självstyre (Frenander:36).

Om ser till den regionala nivån så finns det i Västra Götalandsregionen en regional kulturförvaltning, Kultur i Väst som har till uppgift att stödja kultur på en lokal nivå inom sitt avgränsade geografiska område men också stödja demokratin (Kultur i Väst:4). Kultur är ett politiskt område med flera centrala funktioner i samhället. Kultur skall ses som en resurs för samhällsutveckling då kultur speglar mångfald, jämställdhet men också tillgänglighet. De tre kriterierna är centrala för ett demokratiskt samhälle som ofta bygger på samma kriterier som kulturen värderar.

I varje kommun finns styrdokument som beskriver hur kulturen ska förändras och vilka värderingar som skall belysas inom kulturen som politiskt område. Det kulturpolitiska beslutfattandet sker på ett flertal nivåer. Regionen ger uttryck för grundläggande värderingar: “demokratisk öppenhet, konstnärlig kvalitet, social relevans, ekonomisk potential och regional profilering”.

Västra Götalandsregionen består av fem kommunalförbund, där Göteborgsregionen är en av dem. En sammanställning har visat på att det saknades kulturplaner för Göteborg. Avsikten var att utreda för att ge underlag för utveckling inom det geografiskt avgränsade området.

Återkommande begrepp i denna analys är "*demokrati, vidgat deltagande och satsning på barn och unga*" beskriver Johannisson som studerat detta dokument. Sammanställningen avgränsas till att endast analysera kulturplaner som strategiska och allmänna dokument som endast har hittats hos ungefär hälften av alla kommuner i regionen. En del kulturplaner tar upp samarbete mellan kommunalförbund, samarbete med andra kommuner eller med regionen i sin helhet vilket Johannisson redogör för (Kultur i Väst:25ff). Man kan vidare utläsa att politikområdet kultur är en del som är integrerad i hela samhället. Johannisson menar att en stark tradition är att kulturen beskrivs som ett fält där aktörerna styr kulturutvecklingen vilket periodvis innefattar motstridiga värden. Johannisson tolkar dokumenten antingen som att kultur anses som ett eget politikområde eller något som ska genomsyra alla politikområden. En av slutsatserna är att många kommuner i Västra Götalandsregionen vill att kulturen ska vara en drivande kraft till samhällsutvecklingen konstaterar Johannisson (Kultur i Väst:39).

4. Problemformulering

Vi har för avsikt att i detta arbete belysa relationerna mellan kulturadministrationen och två olika kulturgrupper. Den ena är den offentliga kulturen och den andra är den fria kulturen. Vi vill också se hur dessa två grupper är beroende av administrationen och hur de gynnas eller missgynnas av att vara i det beroendet. Fokus kommer att ligga på Göteborgs Stad enligt närhetsprincipen men också för att staden har ett gott kulturutbud ur båda kulturgrupperna.

Studien kommer att anta en jämförande deskriptiv form för det är lämpligt då de två grupperna har olika relation till administrationen enligt vårt antagande. Detta vill vi förklara med hjälp av Rational choice theory för att förklara hur de olika aktörerna agerar i relationen till varandra. Det finns både begränsningar och möjligheter för kulturutövare, oavsett vilken gruppering de tillhör, vilket också kommer kunna förklara hur politikområdet Kultur i Göteborg fungerar. Vi kommer även använda oss av nätverksteori och nyinstitutionalism för att se hur dessa kan komplettera den första teorin. Att se hur dessa begränsningar och möjligheter är fördelade mellan offentliga och privata aktörer och varför det är så.

Dessa gruppkonstellationer antas besitta olika preferenser som styr deras beteende men också ha en inneboende kultur. Denna inneboende kultur skiljer sig åt mellan administrationen och utövarna vilket kan skapa en komplex problematik när politiken/administrationens beslut skall implementeras. Den strukturen som formas av den inneboende kulturen i varje gruppering påverkar utövarnas förtroende till administrationen. Det kan innebära att de två kulturutövargrupperna reagerar på olika vis vid beslut och därmed uppfattar beslutet och administrationen som mer eller mindre legitima.

5. Teorier

5.1 Rational Choice Theory

Rational Choice Theory definieras utifrån hur kulturutövarna agerar. Diskursen råder hur de gynnar sin egen grupp men också hur politiken agerar utifrån konstutövarnas preferenser samt vad politiken gynnas bäst av.

För att underlätta studien av policyprocessen inom vårt valda forskningsområde är det viktigt att se vilka aktörer det finns på kartan. Det är också viktigt att se att dessa aktörer förhåller sig till sin egen grupp och dess preferenser i enlighet med rational choice theory. Den enskilt starka viljan och dess primära intresse skapar en konflikt mellan olika aktörer som i sin tur antas influera policyprocessen. Rational choice theory fokuserar på att varje individ förespråkar sitt egenintresse och det ger grunder för ett antal rationella beteenden, lika många som alla aktuella aktörers primära intressen. Teorin diskuterar relationen mellan den individuella men också det kollektiva rationella beslutet. Detta system beskriver också relationen mellan aktörer och politikens system där båda anses ha förutsägbara intressen.

Rational Choice Theory är i grunden en ekonomisk teori som Downs (1957), använde för att analysera politiskt beteende. Downs kommer sedan fram till att egenintresset är en stark drivkraft som styr den egne individens beteende i en så kallad "förmånsjakt". Men främst kom han fram till att den ekonomiska teorin kan förklara beteende inom samhällsvetenskapen.

Särskilda intressegrupper gynnar sig själva genom att försöka påverka policyprocessen så att deras verksamhet gynnas maximalt i relation till andra intressegrupper. Enligt rational choice theory så har staten en fristående roll mot andra aktörer och försöker gynna sina egna intressen. För att exemplifiera detta så nämns en konjunkturscykel mellan regeringar och val, som beskriver hur statens utgifter ökar precis innan val. Det i sin tur leder till inflationsproblem som måste lösas efter valet har genomförts och den nya regeringen har tillträtt (Hill 2007:63ff).

5.2 Nätverksteori

Nätverksteori definieras utifrån relationerna mellan aktörer och staten och är betydande i policyprocessen men inte hur det påverkar policyprocessen. Nätverksteorin syftar till att klassificera intressenter baserat på deras intressen. De tre centrala grupperna är inom kapital, arbete och stat. Men även indelningen av gruppen stat kan inkludera olika klasser, då staten består av ett flertal komponenter som inte alltid går åt ett gemensamt håll. Därmed beskrivs systemet som mer komplext där olika delar av staten har olika starka intressenter med olika åsikter. Styrning kan här illustreras genom bilden av flera olika järntrianglar som alla inte är likformiga eller likriktade.

Bild 1

	<i>Medlemsantal</i>	<i>Värderingar</i>	<i>Samspel</i>	<i>Resurser</i>	<i>Makt</i>
<i>Policygemenskaper</i>	<i>Begränsat</i>	<i>Gemensamma</i>	<i>Tätt</i>	<i>Utbyte med stark ledare</i>	<i>Jämn fördelning</i>
<i>Sakfrågenätverk</i>	<i>Stora och skiftande</i>	<i>Varierande</i>	<i>Glest</i>	<i>Varierande med svårighet att gemensamt utnyttja</i>	<i>Ojämn fördelning</i>

1. Jämförelse av kännetecken mellan policygemenskaper och sakfrågenätverk (Hill 2007:84)

En annan syn på nätverksteori beskriver uppdelning efter ideologi och som arbetar inom så kallade policygemenskaper. En policygemenskap kräver att de olika institutionerna håller upp en kontakt mellan varandra för att nå en önskvärd stabilitet. Dessa relationer kan vara både envägskommunikationer men även tvåvägskommunikationer där staten försöker påverka intressenter och vice versa. Ett sådant utbyte kan vara av olika karaktärer så som kunskap och inflytande över övriga aktörer som berör denna kommunikation. Både statliga och icke-statliga kommunikationsgrupperingar kan ses som sammanlänkade om inte direkt så indirekt (Hill 2007:82f). Man kan notera en svaghet i nätverksteorin där den besitter en bristande orsak och verkan kring hur policyprocessen faktiskt fungerar. Dock besitter den en stark betoning på relationer mellan aktörer och dess relevans för att den skall fungera.

5.3 Institutionalism

Institutionalism bidrar till vår förståelse för hur policyprocessen fungerar och är indelad i två delar. Den första fokuserar på olika syn på staten som institution vilka varierar mellan: "en passiv företeelse som kan erövrats"; "som en aktiv företeelse med egna intressen"; "som innehållande aktörer med potentiellt motstridiga intressen". Samt det andra "som ett strukturerat system som påverkar och kanske lägger band på olika aktiviteter". March och Olsen menar på att inom institutionalism så är politiken en bytesmarknad, driven av rationella aktörer. En annan syn är det institutionella perspektivet som beskriver politiken som ett heltäckande system med struktur (Hill 2007:93f). March och Olsen hävdar vidare att bristerna i institutionalism är att den, precis som nätverksteorin, är undermålig på att förklara något annat än att strukturen i det politiska livet är viktig (Hill 2007:92).

Nyinstitutionalism är besläktad med tidig institutionalism. Ulla Zetterqvist-Eriksson hänvisar till att enligt grundarna Meyer och Rowan grundade denna teori i relation till att tidig institutionalism ansågs abstrakt och deskriptiv i sin form. Enligt Meyer och Rowan avser denna teori att studera organisationers *legitimitet* samt *isomorfa* mekanismer dvs. organisationer tenderar att bli mer likformiga. Andra aspekter som framkommer är *förändring*, *handling*. Nyinstitutionalism kan användas för att ge perspektiv på organisationers *strukturer*, *processer*, *homogena praktiker* (Eriksson-Zetterquist:2009:63f).

Meyer och Rowan hänvisar till att formella strukturen leds av *myter*, då institutionalism är så dominerande i organisationer. Dessa *myter* skapar legitimitet då organisationer vill bli representerade som *lämpliga och moderna*. *Effektiviteten* framstår här som mindre viktig i dess kontext. Organisationer tenderar att bli allt mer likformiga då det underlättar kommunikationen i sin terminologi. Att inte följa *isomorfa* dvs. likformiga tendenser, kan inge en icke-legitim signal till omgivningen (Eriksson-Zetterquist:2009:65ff).

En ytterligare form av tidig nyinstitutionalism benämns som *Skandinavisk institutionalism*. Svensk offentlig sektor består av offentlighetsprincipen innebär det tillgång till "icke konfidentiella" handlingar (Eriksson-Zetterquist; 2009:110f). Detta skapar då möjligheter att studera organisationsförändringar, inom "fältnära studier". Inom dessa fältnära studier hänvisar Eriksson-Zetterquist till beslutsforskaren James March samt statsvetaren Johan P. Olsén vilket i

sina fältnära studier utvecklat begreppen "lämplighetslogik" och "konsekvenslogik". I enlighet med Brunson kan man utläsa av denna fältnära studie att "*handling är organiseringens kärna vilket är mer avgörande än beslut*" (Eriksson-Zetterquist; 2009:112). Czarnikawska förklarar begreppet *lämplighetslogiken* vilket baserar sina handlingsalternativ avseende aktörernas relation till sin identitet. Denna logik i fattas i relation till *konsekvenslogiken* vilket finner sin legitimitet utifrån från det rationella handlingsalternativet. (Czarnikawska ref 2008 ref Eriksson-Zetterquist; 2009:112ff).

Modellen studerar även den *interna organiseringen* i relation till den formella bilden av organisationer. Den *interna organiseringen* anses ske genom *samtal, beslut och handling*. Eriksson Zetterquist hänvisar till Brunson som menar att detta är "hyckleri" vilket Brunson menar legitimeras på grund av rådande praxis och blir därmed accepterat. (Brunson 1989/2002 ref Eriksson Zetterquist; 2009:153 f).

Standarder är ett annat begrepp som har utvecklats inom teorin. Standarder kan förklaras som givna regelverk som skall följas som klassificerade mönster. Ett flertal organisationer kan vara på olika avstånd från beslutsfattandet, då formas standarder inom sin egen kontext. Alltså att olika regelverk styr organisering och prioritering av olika policies bland annat där man kan utläsa en homogenisering. (Eriksson-Zetterquist; 2009:142f).

Inom kulturen råder en institutionalistisk norm och efterlevs denna norm skapar det legitimitet. Om en norm bryts så sjunker legitimiteten i en organisationskultur som har starka gällande normer. Ett normbeteende som är legitimitetsskapande gynnar den egna kulturen, vilket kan stärka men samtidigt motarbeta innovativa idéer som bryter normbeteendet. En diskurs råder kring vilken del som kommer först, om aktörerna formar kulturen eller om kulturen formar aktörerna. Termen *structuration* skall belysa relationen mellan strukturer och aktörer. (Eriksson-Zetterquist 2009:83ff).

6. Syfte och Avgränsning

För att avgränsa studien så har vi valt att fokusera studien på en stor stad i Sverige nämligen Göteborg som är en stad med aktörer inom både fri kultur och offentlig kultur. Göteborg har som kulturstad en vision som beskriver att Göteborg ska profilera sig som en kulturstad. Där kulturen beskrivs som själen i en stad vilket tyder på att det är något som prioriteras i Göteborg (Göteborg Stads kulturstrategi).

Vi har valt att fokusera på en tänkt triangel mellan kulturnämnden och kulturförvaltningen som vi kallad för administrationen, den offentliga kulturen och den fria kulturen i Göteborgs stad. För att avgränsa så kommer vi att använda oss av intervjuer från alla tre områden som vi har tänkt. Dessa är offentlig kulturutövning, fri kulturutövning och kulturadministrationen. Kulturadministrationen är i sin tur tudelad mellan folkvalda och förvaltning men det har vi endast i åtanke i den här studien och lägger ingen större vikt vid.

7. Forskningsfrågan

En jämförande studie mellan den fria och offentliga kulturutövningen och dess relationer till varandra men också till kulturnämnd och kulturförvaltning i Göteborgs stad.

8. Metod

Vi har valt att svara på vår fråga på ett kvalitativt sätt. En kvalitativ studie svarar på en forskningsfråga med en djupare kunskap som byggs på textmaterial. Inom denna kategori finns redan tryckt material men intervjuer som kommer komplettera vår studie. Skillnaden mellan en kvalitativ och en kvantitativ studie är att vi kan göra en analys löpande under arbetets gång. Det kan vara särskilt lämpligt direkt efter ett intervjutillfälle att sätta igång med en analys av just den nyligen inhämtade informationen (Patel och Davidsson 1994;100).

För att besvara denna forskningsfråga är det relevant att använda sig av intervjuer för att se hur kopplingen institutionerna emellan artar sig. Vi beaktar vad som kallas standardisering med en medvetenhet om hur mycket ansvar intervjuobjektet ges under en intervju. Det kan styras med utformning av frågor men också med i vilken ordning dessa ställs. Dels måste vi också beakta strukturering som begränsar eller ger intervjuobjektet fri tolkning av frågan beroende på vilka frågor vi ställer och vilken utformning på svar vi är ute efter. Varför vi väljer intervju som metod för att svara på vår forskningsfråga är främst för att vi är ute efter beskrivning av relationen mellan objekten.

Vi har valt en kvalitativ studie av våra resultat och då kommer vi utforma våra intervjuer med låg grad av standardisering och en låg grad av strukturering. Med en låg grad av standardisering menas att frågorna är redan formulerade men att det finns en frihet i frågeformuleringen under intervjutillfället. Med en låg grad av strukturering så ges intervjuobjektet ett brett svarsutrymme, så kallade öppna frågor (Patel och Davidsson, 1994;63ff). Vi kommer att intervjua en person från det fria kulturlivet i Göteborg, en person från det offentliga kulturlivet, en kulturförvaltare och en politiker med insyn i kulturlivet.

Vår intention har varit att genomföra fem intervjuer med möte, då det inte gick att hålla alla fem intervjuer som tänkt har vi haft två intervjuer via mejl och post. Det ger en begränsad inblick då dessa är mer lika en enkät med öppna svar och våra intervjuer är mer öppna och följdfrågor har varit lättare att ställa. Dessa intervjuer har sammanställts och godkänts av intervjupersonerna och ligger som bilaga i detta arbete. Vi har fått bortfall av muntlig intervju 1.

9. Empiri

9.1 Nationella kulturpolitiska mål

En statlig kulturpolitik skall sträcka sig över hela landet från norr till söder och verka för en bredd i kulturen. Den skall också fungera som en guide till lokala och regionala kulturkontor om hur de skall utforma sin kultur inom sitt område. Något som de nationella målen bygger på är yttrandefriheten och att alla ska kunna delta i kulturlivet på något vis. Det skall finnas en kreativ och konstnärlig kvalitet som är präglad av mångfald och av utveckling. Därför skall alla inom kulturpolitiken verka för dessa mål och främja tillgängligheten av kultur för alla medborgare. De ska också främja kvalitet i kulturen och bevara, använda och utveckla våra kulturarv. Kulturen skall ha möjligheten att arbeta över länders gränser och att låta olika kulturer mötas och utbyta erfarenheter eller samverka. Något som belyses extra från nationell nivå är att kulturen skall finnas tillgänglig för barn och unga och att främja deras kulturella rättighet.

9.2 Regional kulturstrategi

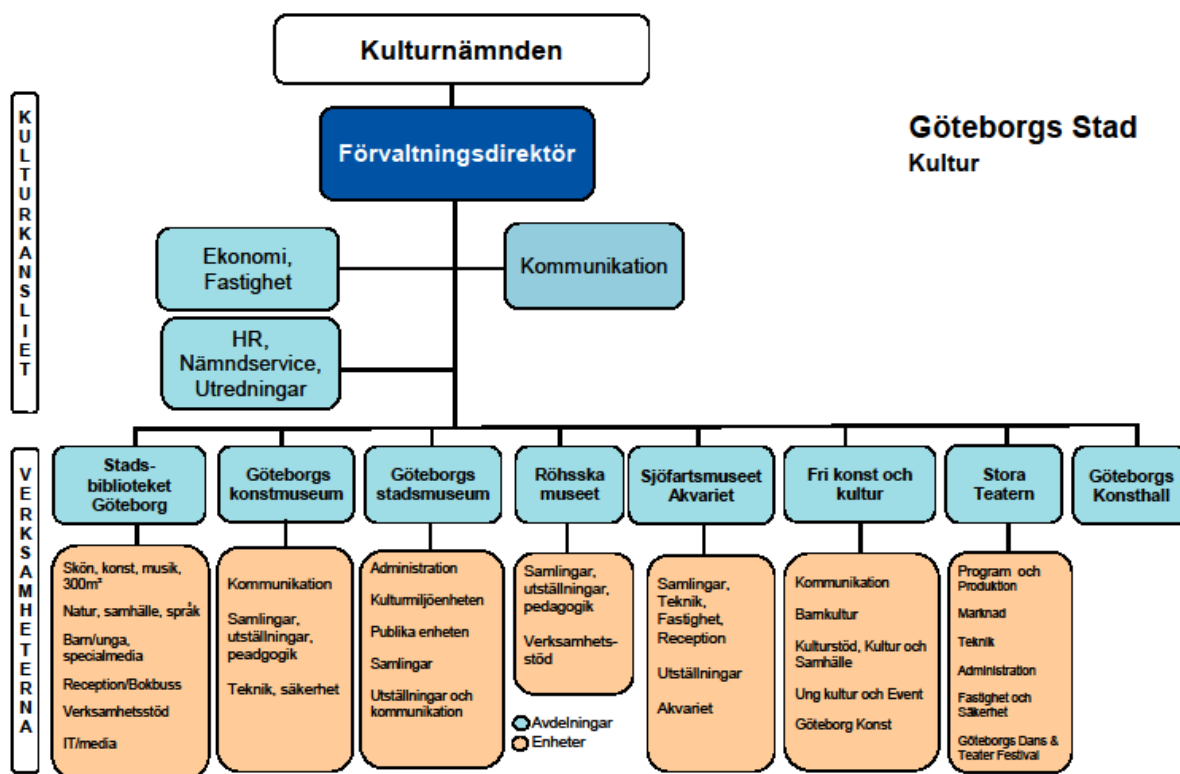
I Västra Götaland så finns det en kulturstrategi som heter ”En mötesplats i världen”. Det är ett tillägg till det nationella måldokumentet som fokuserar på det egna regionala utrymmet. Den regionala kulturstrategin avser fem särskilda områden under 2010-talet vilka är; ”vidga deltagandet; utveckla resurser/kapaciteter; gynna nyskapande; utnyttja tekniken; öka internationaliseringen” (Göteborgs kulturprogram). Att vidga deltagandet är viktigt inom regionen och inom kulturen med. Det skall nås genom att främja en samverkan mellan olika instanser så som skola och arbetsliv. Genom att minska avstånden inom regionen så skall också det regionala kulturlivet gynnas. Även ett deltagande fokus hos unga och barn skall främjas genom kulturens utformning. Att utveckla kapaciteter syftar till att låta regionen komma till som en resurs för kommunerna inom regionen. Regionens skall också vara en stöttepelare på olika nivåer för kulturutövare och därmed kunna stärka kulturens bredd. För att gynna nyskapande så vill regionen verka som ett ekonomiskt stöd till både det fria och etablerade kulturlivet. Kulturen skall främjas vid användning av den nya tekniken. På så vis kan kultur tas tillvara på och brukas på ett helt nytt sätt. Regionens vill också satsa på att öka internationaliseringen så kulturen får ett djup skapat av mångfald. Detta samarbete kan ske regioner emellan inom och utom Eus gränser.

Syftet med den internationella inriktningen är att motverka främlingsfientlighet och öka människors förståelse för varandra (Västra Götalandsregionen).

9.3 Göteborgs stads kulturstrategiska mål

Utifrån dessa två dimensioner så har även Göteborgs stad utformat mål för kulturen. Den är utformad efter de tre punkterna; ”konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering”. Strategin för att nå dit formuleras som att skapa goda, men också hållbara villkor för konstutövare. De vill främja en gemensam dialog där människor är delaktiga och tar del av kultur på olika sätt samt att de vill skapa en attraktiv stad att bo i. Kommunens mål för utveckling är främst att hävda områdets integritet och oberoende. En väg dit är att stärka den kulturella infrastrukturen och arbeta för en god finansiering och ett gott samarbete på olika nivåer.

9.4 Kulturadministrationen

Källa: Göteborgs stad

Med kulturadministration åsyftar vi en tudelning mellan kulturpolitik och kulturförvaltning. Organisationen leds av kulturnämnden som är politiskt tillsatt och där under ligger förvaltningsdirektören och sedan åtta kulturavdelningar där fri konst och kultur är en av dem. De andra sju är offentligt finansierade aktörer inom kultur i Göteborgs stad. Det är avdelningen för fri konst och kultur som administrerar kulturstödet vilket är ett sätt att finansiera sin verksamhet som enskild kulturutövare. På kulturstödet hemsida anges det att en kan få stöd till sina projekt särskilt om dessa är inriktade mot en publik.

Det finns olika finansiella stöd för kulturutövare som beror på vad denne arbetar med eller om personen är ung. Utöver detta finns det en möjlighet att ansöka om stipendier. Den offentliga konsten är något som alla i staden skall ha tillgång till, den finns både inomhus och utomhus. Den offentliga konsten beskrivs av Göteborgs stad som en del av vårt demokratiska samhälle och därför skall alla ha tillgång till den (Göteborg stad).

Sedan 2010 gäller ett reglemente för Göteborgs stads kulturnämnd. Den berättar om att kulturnämndens uppdrag är att vara samordnande inom kulturpolitik, konstpolitik och kulturplanering. Kulturnämnden skall föreslå mål för verksamheter och sedan främja men också stödja verksamheterna i att uppnå dessa mål. Kulturnämnden skall också vara ansvariga för bidrag till kulturen med ett fokus på en mångsidig och bred kultur. Det finns särskilda områden som skall främjas om möjligt, vilka är att de arbeten som främjar integration, mångfald och jämställdhet. En annan aspekt som är viktig är arbeten som verkar över flera geografiska nivåer (Kulturnämndens reglemente).

9.5 Kulturprogram i Göteborgs stad

Göteborgs stad skapade ett kulturprogram som började gälla 2013. Det är ett dokument fyllt av visioner, mål och planering inför kulturens framtid vilka vi kommer presentera härnäst. Syftet med kulturprogrammet är att leda stadens kulturarbete fram till stadens 400-årsjubileum år 2021. Kulturen är en plats där människor kan mötas på ett känslomässigt plan, detta möte kan ske både inom sig själv och med andra. Den insikten är viktig för att utveckla samhället tillsammans med tankar och visioner. Göteborgs kulturprogram har tre fokusområden vilka konstpolitik, kulturpolitik och kulturplanering. Det förtydligas ytterligare i dokumentet att dessa är tre enheter

som arbetar tillsammans och har ett inneboende beroende områdena emellan. Programmet förtydligar en tredelning av kulturområdet, vilka är den *professionella kulturen*, den *institutionella kulturen* som innefattar amatörkultur och den *fria kulturen*.

Till de tre kända hållbarhetsdimensionerna som är det sociala, det ekologiska och det ekonomiska så läggs det kulturella hållbarhetsperspektivet in för att ge en god helhet. Ett samhälle behöver dessa fyra delar för att kunna ha en fungerande hållbar utveckling.

Kulturnämnden som författat dokumentet har genom detta fått en tydlig roll som utformare av handlingsplaner inom de olika kulturområdena. Det ska ske genom en samverkan mellan berörda parter för att nå en bred ingång som ska vara inkluderande av alla människor.

”Kulturen är viktig för göteborgarna och deras välbefinnande, men också för näringsliv, arbetsmarknad, turism och stadens profil och attraktionskraft.”

- Göteborgs kulturprogram

En analys av finansiering fortsätter med att kulturinvesteringar skall ses som en investering för en fungerande samhällsekonomi. Det ses som en möjlighet för staden att utveckla infrastrukturen som både den kreativa och den kulturella näringen bygger på. Vem som anses vara ansvarig för kultur och konst är samhället och därför bör de få hjälp att finansiera sin verksamhet av våra gemensamma skattemedel. Det är också välkommet med medfinansiering från andra håll som från EU till exempel eller annan sponsring. Det är viktigt att staden behåller sin internationella identitet och därför bör projekt som är internationellt, nationellt eller regionalt orienterade uppmuntras.

Något annat som bör uppmuntras är kulturverksamhet som riktar sig mot barn och unga. Kulturverksamheten skall utvecklas och utformas med barn och unga i åtanke för att de ska vara inbjudna att medverka i stadens kultur.

”... konsten har integritet, oberoende och egenvärde”

9.6 Visioner

Målen som finns sträcker sig till år 2021 då Göteborg firar 400 år och skall då vara en internationellt stark stad där människor möts för att skapa en gränslös stad. Med kulturen som bas skall Göteborg vara en stad där alla vill bo samt att segregationen skall bli mindre. Det skall vara en mångfald som bygger folket samman och kulturen skall skapa en plats full av nyfikenhet men som präglas av respekt och förståelse.

9.7 Redovisning av genomförda intervjuer

För att svara på vår forskningsfråga så har vi genomfört fem intervjuer av olika personer som har olika roller inom Göteborgs kulturliv. Vi har valt dessa med åtanke på att ha en dynamik mellan deras roller och förutsättningar. Alla utom en har valt att förbli anonyma och dessa kommer vi att benämna efter vilket nummer de kom i vår intervjuordning. Personen som har valt att inte vara anonym kommer presenteras med liknande djup som de övriga så ingen obalans i arbetet uppstår.

Person 2 är en frilansande mångsysslare inom det fria kulturlivet. Personen jobbar hemifrån då det inte finns ekonomiska medel för att betala för en lokal. För att finansiera sin verksamhet så studerar personen vid sidan om för att ge sig själv ekonomisk trygghet. Personen ser att ta del av studiecirkeln kan vara till hjälp men då får de bara kostnadsersättning för utgifter kopplade till studiecirkeln. Ett problem som är återkommande under intervjun är att det är svårt att finansiera sin verksamhet och ens leverne om en är aktiv i det fria kulturlivet i Göteborg. Det är särskilt svårt om en har kommit över åldersgränsen på 26 år och då inte kvalificerar in sig i Göteborgs kulturella ungdomsstöd. För att definiera kultur så beskriver person 2 att kulturen är fri om den kommer på eget initiativ från konstnären och ingen annan. Därför kan kulturen ta den form som dennes skapare önskar och förmedla dennes vilja och passion. Fri kultur är också antikommersiellt då den är helt fri och inte formad av efterfrågan eller publik.

Thomas Martinsson (MP) har intervjuats i rollen som före detta ordförande i kulturnämnden (2010-2014) men också som en kulturintresserad person som haft en roll inom kulturpolitiken i Göteborg tidigare. Thomas Martinsson har ett flertal erfarenheter inom kulturpolitik, dels som heltidspolitiker men även inom kommunfullmäktige. Han satt då som kommunalråd för miljöpartiet och hade ett samordningsansvar inom kulturpolitik. Det ledde fram till att han blev vald till ordförande i kulturnämnden i Göteborg. Under den tiden så försökte de skapa större trygghet för aktörer inom fri kultur.

Person 4 skulle beskriva sig själv som en deltidarbetande konstnär i kulturförvaltningen. Personen är anställd inom Göteborgs kulturliv och arbetar i reception och som värd på ett museum i Göteborg. Den offentliga kulturen definierar personen som kultur i alla former vilket inkluderar de vanliga kulturinstitutionerna som bibliotek, museum, evenemang, offentlig konst osv. Men även parker, aktiviteter och musik är den av den offentliga kulturen.

Person 5 skulle beskriva sig själv som en projektmänniska och jobbar med konst och anser sig tillhöra kulturadministrationen utefter vår beskrivning. Person 5 har insyn i både inköp av konst till kommunen samt visar upp den på olika kommunala arbetsplatser runt om i Göteborg. Det finns många olika intressenter inom personens arbete och det råder mycket engagemang inom den gruppen människor. Det finns två saker som fungerar begränsande vilka beskrivs som budget och den politiska styrningen. Person 5 har valt att arbeta inom kultur för att det är spännande. Det finns möjlighet för kreativt arbete tillsammans med många andra kreativa människor. Arbetet beskrivs som dimensionsfyllt då en kan få ta del av det en själv är intresserad av varje dag. En annan synvinkel som beskrivs är att en är med och skapar ett bättre samhälle genom att skapa spännande möten som kan påverka samhällsklimatet på olika sätt. Person 5 har tidigare haft positioner inom kultur både inom Göteborg men också inom en annan kommun. Personen fortsätter beskriva att det är viktigt när en jämför **kulturadministration och fritt kulturliv** att ta med att kulturadministrationen är tydligt politiskt styrt. Detta på uppdrag av kulturpolitiker. I alla personens tjänster så har verksamheten blivit detaljstyrd på ett eller annat sätt av politiker. Om än vissa gånger mer eller mindre.

Tjänstemännen besitter en högre ambition och vill göra mer än vad det finns utrymme för. Detta för att utrymmet begränsas av att politiken inte är tillräckligt insatt i de beslut som de tar. Det eller att politikerna vill göra mer politik av det eller är ängsliga över hur mottagandet blir.

Relationen mellan **kulturadministrationen och fri kulturutövning** beskrivs som att med små medel så försöker personen skapa bättre förutsättningar. Kanske framför allt för fria konstnärer och gallerister. Kulturförvaltningen och därmed också politiken präglas av att vara mer administrativt samt är ängslig för att göra stora förändringar för att arbeta med fria kulturutövare. Relationen beskrivs som att administrationen ser om sitt eget hus och ser fri kultur som motståndare ibland.

Situationen för fri kulturutövning anses vara svår. Person 5 anser att det förekommer ett utnyttjande av fria konstnärer då de får för lite ersättning för sina utställningar mm. Det kan bero på att utställningsbudgeten är för snäv vilket är något som kulturtjänstemän behöver motverka för att vidga budgeten. Om inte de insatserna kommer någonstans ifrån så kommer inte konstnärerna att få större ekonomisk trygghet, kanske än sämre. Det blir då också svårare att ställa krav om en konstnär vill ha uppdrag. Personen tror också att en bör låta fria kulturutövare användas som konsulter inom kulturadministrationen så de kan påverka arbetet både inifrån och ut. Det finns en kompetens hos de fria kulturutövarna som bör ersättas därefter.

Situationen för offentlig kulturutövning präglas enligt person 5 av en lätt stagnering. Alltså att en inte vågar satsa på nyskapande och på det oväntade utan att en är ängslig i den kommunala strukturen. För att nå större mångfald inom personalstyrkan i offentlig kulturutövning så krävs en större rulljans av personal. Detta så att andra uttryck också kommer upp och får ta plats.

Möjligheten att finansiera offentlig kulturutövning beskrivs som att det finns pengar, men person 4 är kritisk mot systemet. Utöver det så skulle det finnas mer utrymme om skatterna var rättvisa och då skulle de räcka till nästan allt.

Möjligheten att finansiera fri kulturutövning anses vara en svår fråga då frågor som ”vad är konst?”, ”Vad är god konst?”. Har en rätt kontakter så fungerar det. I den offentliga kulturen ingår många konstnärer frivilligt och då finns det också ramar att hålla sig inom. Då får en rätta sig i ledet och då är både den fria och offentliga kulturen lika. Men om en inte vill ingå i detta, eller inte vill använda sig av sina kontakter så uppstår en stor skillnad. Detta som i en annan verklighet.

Relationen mellan den **offentliga kulturen och kulturadministrationen** beskrivs som negativt laddad med motiveringen om att det inte går rätt till i kulturförvaltningen där det förekommer mycket mygel. Relationen styrs alldeles för mycket utav pengar. Personen beskriver också att det finns en allmän ängslighet, att även inom kulturen ska en vara ”PK” (politiskt korrekt).

Martinsson beskriver skillnaden på politik och förvaltning, då politiker är folkvalda. Det är medborgarnas förlängda arm medan förvaltningen består av kulturvetare och har större

detalj kunskap kring området kultur. Som kulturpolitiker kan en inte styra kulturen eller dess utformning för mycket, så många av förvaltningens förslag går igenom hos nämnden.

Martinsson diskuterar relationen mellan **fri kultur och offentlig kultur** vilket han beskriver som två nödvändiga parter. De båda behöver varandra för att tillsammans utveckla kulturen. De skall inte heller ses som konkurrenter utan som två nödvändiga aktörer för att kulturen skall utvecklas.

Martinsson berättar att någon sa till honom en gång, att som kulturpolitiker så är en alltid i opposition. Det är något han instämmer i samtidigt som han beskriver viktiga delar som att se att kulturen har ett egenvärde och är samhällsnyttig.

Som kulturpolitiker så detaljstyr en inte, utan lämnar mycket till förvaltningen. Förvaltningen består till stor del av kulturvetare och andra kulturinsatta personer och de kan detaljstyra verksamheten på ett annat sätt.

Relationen mellan kulturnämnden och förvaltningen i Göteborg beskriver Martinsson som att det fungerar som att nämnden ofta går ofta på kulturförvaltningens förslag. Vidare att det finns en god relation mellan nämnden och kulturförvaltningen (förvaltningsdirektör och ledningsgrupp) i Göteborg.

Fri kultur till skillnad från offentlig kultur får ingen given budget så som den offentliga verksamheten får. Det finns också en del pappersarbete som behöver göras som inte är en del av kulturutövarens syn på sig själv ofta. Person 2 anser att det är lättare att finansiera sitt arbete om en arbetar för en offentlig institution. Detta på grund av att det är mer säkert att få ut en lön. Att jobba som frilansare inom fri kultur i Göteborg ger en mer osäker inkomst och ibland krävs det många små inkomstkällor för att kulturutövaren skall kunna få ekonomin att gå ihop.

Fri kultur är en absolut nödvändighet för utvecklingen av kulturen. **Fri kultur är inte en motvikt till institutionell kultur.** Utan båda utvecklar varandra och fri kultur möjliggör offentlig kultur och vice versa. De inspirerar varandra och utvecklar varandra, menar Martinsson.

Dock menar Martinsson att villkoren skiljer sig trots att båda två ger medborgaren samma sak.

Det finns också fri kultur som kan finansiera sin egen verksamhet. Kommersiell kultur.

Martinsson tar upp frågan *hur ska kommunen och dess politiker kunna bedöma vad som är kultur*

och inte? Vad ska då finansieras av våra gemensamma skattepengar och vad ska inte finansieras? Samma fråga ställer person 2 under intervjutillfället.

Offentlig kultur finansieras bra, menar person 2. Som exempel tas att stadsbiblioteket anlitar kända fria konstnärer och betalar bra. Men det blir svårt att få uppmärksamhet som semi-professionell/amatör/okänd.

Person 2 beskriver relationen mellan **fri och offentlig kultur** som en tudelning av några som levererar samma sak. Syns en väl i den fria kulturen kan en nästla sig in i den offentliga kulturen. Om en konstnär lyckas göra detta så kan denne ställa högre krav men också få ett bättre arvode.

Den offentliga kulturen och administrationen har relativ koll på varandra. Detta är exempelvis på grund av en nära ekonomi. Fri kultur hamnar på utsidan. En anledning till detta kan vara att administrationen vet vilka det är som rör sig i den offentliga kulturen.

Martinsson beskriver att relationen mellan **fri kultur och förvaltning** där det finns en redan formad maktrelation då den ena har pengar och den andra vill ha pengar.

Prioriteringen av kulturaktiviteter beskriver person 4 som ganska bra, men det uppstår en lucka mellan grundläggande behov och tillfällig politik. Detta medan olika syn på kultur tillgodoses. Frågor som personen ställer är vart är alla fritidsgårdar? Hur mycket satsas det i förortererna? Med svar att inte mycket satsas i förortererna.

I samma fråga svarar person 5 att prioriteringen präglas starkt av evenemang, vilket anses vara för mycket prioriterat. Det behövs kultur på andra experimentella sätt så att kulturen överraskar. Kulturen är för ängslig och beskedlig. Det krävs att kulturen tar mer plats i det offentliga rummet och att politiker och tjänstemän står för sin sak. Idag verkar de som rädda för motstånd och diskussion vilket gör att kulturens utveckling stagnerar och att arbetet försätter som det alltid gjort.

10. Analys

Vi har valt att analysera materialet utefter de tidigare valda teorierna för att förklara beteende och svar under intervjuerna.

10.1 Materialet ur Rational Choice Theory

Att gynna sin egen grupp är en del av Rational Choice teorin och det skulle kunna appliceras på alla våra intervjuobjekt. Att gynna sin egen grupp betyder inte att missgynna andra grupper, då alla jobbar eller har en relation till kulturlivet i Göteborg. Om denna grupp bryts ned så som vi gjort genomgående i detta arbete så finns det fler grupper som gynnar sin egen grupp. Detta kan ta uttryck i att olika personer som tillhör olika grupper lägger ansvar på de andra grupperna. Så som att person 2 som är en frilansande konstnär inom fri kultur, önskar att andra grupper ska forma en mer förmånlig situation för personen och dennes grupp. Det är beskrivet i teorin hur personer ur olika grupper, eller som tillhör olika aktörsgrupper, med ett gemensamt intresse ser olika vägar till målet. Det finns en stark drivkraft inom den egna individen när denne tillhör en grupp med gällande normer. Av dessa intressen förutses finnas hos en individ/grupp beroende på vilken grupptillhörighet. Därmed kan man också förutse en konflikt mellan olika aktörer och politiken.

Många av våra intervjupersoner ställer sig frågan vem det är som har rätt att välja vilken konst och kultur som skall finansieras av det gemensamma. Hur kan någon se vad som är god konst och inte? Frågan ställs av flera personer och är riktande mot andra grupper inom kulturlivet och dess organisation, här formar Martinsson sina uttryck under vår intervju som ett skydd av sin egen grupp, kulturpolitikens, beteende. Det är ett sätt att gynna gruppens egna intressen, och därmed sina egna intressen för att gynna sin egen grupp. Det tar sig ett förklarande uttryck i både belysande av skillnader mellan förvaltning och kulturnämnden. Även citatet att 'kulturpolitiker alltid är i opposition' är något som skapar ett vi och ett dem. Dock belyser Martinsson att fri och offentlig kultur är båda två viktiga för varandra vilket visar att rational choice inte kan förklara hela beteendet.

Person 4 tillhör den offentliga kulturutövningen och är mycket kritisk mot systemet. Ser att pengar finns men inte används så som de bör. Det är en tydlig fråga byggd på egna åsikter och

skulle gynna den organisation och grupp som personen själv tillhör. En del av detta kan bero på att försök till att påverka policyprocessen inom kulturområdet i Göteborg. Detta kan då hamna i åsiktsfällan om inte detta uttrycks och kommer fram till bordet för handläggning. På detta vis kan vi se att politikens roll är att gynna sina egna intressen främst. Här skapas en konflikt mellan de två grupperna som i detta fall står i treenigheten tillsammans med kulturadministrationen. Person 5 har haft flera olika roller inom det offentliga kulturlivet både inom och utom Göteborgs stad. Tillsammans med person 4 som tillhör samma grupp så ser båda att det finns begränsningar som budget och styrning från politiken. En genomgående trend hos våra intervjupersoner är att man kan utläsa en kritisk eller förklarande tongång, dock nämner ingen något om vad respektive grupp tillhörighet har gjort för att uppnå ett icke fördelaktigt resultat. De diskuterar endast vad andra institutioner borde göra och vad de gör. Det är alltså ett logiskt beteende genom att de försöker gynna sin egen grupp och dennes gemensamma normer.

10.2 Materialet ur nätverksteori

Nätverksteorin definieras utifrån relationerna mellan aktörer och staten och är betydande i policyprocessen men inte hur det påverkar policyprocessen. Nätverksteorin syftar till att klassificera intressenter baserat på deras intressen. Utefter den klassificering vi snart kommer att göra kan vi förutse ett visst beteende. Teorin går att applicera på både statliga och icke-statliga grupper för att via deras kommunikation ses som sammanlänkade på antingen direkt eller indirekt vis.

Inom kulturlivet i Göteborg så ingår en avskild grupp som arbetar inom kulturen, vi bortser från publik. Kulturlivet i Göteborg har ett stort medlemsantal i jämförelse till de mindre grupperna som kulturlivet är indelat i. Det tyder på att kulturlivet verkar som ett sakfrågenätverk då samspelet mellan dess inbördes grupper är varierande och samspelet verkar glest grupperna emellan. Det är svårt att bortse från skillnaderna mellan fri kultur och offentlig kultur enligt alla våra intervjuobjekt. En stor grupp agerar inte enat i alla frågor utom de mest grundläggande normerna som går rakt igenom alla grupper så som att kultur är viktigt och bör prioriteras.

Det finns flera grupper inom den stora gruppen kulturliv i Göteborg. Dessa har fler gemensamma värderingar och liknar en policygemenskap mer än ett sakfrågenätverk. Det är färre och ett antal begränsade kriterier som måste uppfyllas för att vara en del av det aktiva fria kulturlivet eller det offentliga kulturlivet. Resurser kommer antingen från publik eller från olika stora aktörer inom

sakfrågenätverk. Varje projekt inom fri kultur behöver ansöka om finansiering hos olika institutioner som förmedlar skattepengar. Inom den offentliga kulturen så är det annorlunda då de får en given budget. Det kan vara svårt för ett sakfrågenätverk att utnyttja sina resurser till gemensamt projekt vilket i Göteborg beror på begränsningar från politiken och förvaltningens sida. Angående maktaspekten kan man utläsa en bredare maktfördelning inom sakfrågenätverket, vilket har en bredare maktfördelning som samstämmer med Göteborgs kulturliv i sin helhet. För att nå en önskvärd stabilitet enligt nätverksteorin inom en policygemenskap är kommunikation nyckeln. Det går att applicera mellan de två grupperna offentlig kulturutövning och kulturadministrationen då dessa är närmare varandra än den fria kulturutövningen.

10.3 Materialet ur institutionalism

Institutionalismen har två komponenter, strukturen i en organisation och aktörernas inflytande kan appliceras till vår empiri av intervjuer. Det finns två riktningar, institutionalism samt nyinstitutionalism som kan härleda olika saker utifrån intervjuerna. Nyinstitutionalism fungerar som orsaksbeskrivande i policyprocessen.

Den skandinaviska modellen konkretiseras i "lämplighetslogik" och "konsekvenslogik".

Lämplighetslogikens betoning på handling i relation till identitet, märks i vårt arbete då handling i form av beslut relateras till relationen till kulturinsatta personers egen identitet. Även konsekvenslogikens kännetecken uttrycks här i form av att handla utifrån rationell handling.

Dessa två logiker märks hos Martinssons uttalanden då han representerar nämnden. Både att det är mest lämpligt att låta förvaltningen vara med och influera politiska beslut för det är mest lämpligt för politikområdet, men också att politikerna har konsekvenserna i åtanke då de har en roll som ytterst ansvarstagande mot folket.

Intervjun med person 5, som representerar kulturadministrationen, hamnar i diskurs kring hur politiken fungerar och vad som inte fungerar. Detta hindras av budget och politisk styrning och samtidigt har en tydlig influens från kulturnämnden. Person 5 menar vidare i alla person 5s tjänster så har verksamheten blivit detaljstyrd på ett eller annat sätt av politiker. Om än vissa gånger mer eller mindre.

Person 4 representerar både offentlig kultur och kulturadministrationen i Göteborg och menar på

att det finns möjligheter att finansiera offentlig kultur som att det finns pengar och utöver det mer utrymme om skatterna var rättvisa och då skulle räcka till nästan allt.

Person 5 menar att inom tjänstemannasektorn besitter en högre ambition och vill göra mer än vad som finns utrymme för. Detta för att utrymmet begränsas av att politiken inte är tillräckligt insatt i de beslut som de tar. Det eller att politikerna vill göra mer politik av det eller är ängsliga över hur mottagandet blir. Detta kan relateras till att offentlig kultur får en given budget medan fri kultur inte får de vilket Martinsson redogör inför.

Detta kan appliceras inom kring begreppen lämplighetslogik och konsekvenslogik och hur besluten relateras till identiteten och det rationella valet. Martinsson instämmer här i frågor relaterade till vad som är kultur och inte kultur? Vad ska då finansieras av våra gemensamma skattepengar och vad ska inte? Man kan här utläsas hos Martinsson angående fri konst medverkan då han belyser att villkoren kan skiljer sig trots att båda två ger medborgaren samma sak.

Den skandinaviska modellen ger perspektiv på den "interna vardagliga organiseringen" vilket inger en yttre bild av samtal, beslut och handling som tillsammans skapar organisationskultur. Med hänvisning till Brunson som menar att samtal, beslut och handling inom den "interna vardagliga organiseringen" är en form av "hyckleri". "Interna vardagliga organiseringen" utifrån relationen mellan offentlig konst och kulturförvaltningen beskrivs av person 4 som negativt laddad. Vidare med följande; att det inte går rätt till i kulturförvaltningen där det förekommer mycket mygel. Relationen styrs alldeles för mycket av pengar. Detta i relation till Martinsson uttalande kring relationen mellan kulturnämnden och förvaltningen i Göteborg som god. Person 2 representerar fri konst beskriver relationen mellan politik/förvaltning och fri kultur som spänd om ens existerande och fråga vem bestämmer vad som är bra kultur. Beroende på vilken del i kulturlivet som uttalar sig märks det tydligt att den interna organiseringen är undermålig och olik. Det kan bero på en bristande kommunikation inom området men likaså en bristande insyn i hur arbetet egentligen fungerar.

Institutionalismens klassificeringar/standarder kan fungera styrande över prioriteringar av olika policies, idéer och olika regelverk. Standarder kan befinna sig långt ifrån besluten, vidare formas

de av mönster och en homogenisering kan uppstå. Standarder kan appliceras inom tematiken finansiering av offentlig kultur tillika fri kultur, då genom att de ekonomiska prioriteringarna är olika för olika områden. Person 2 (representant av fri konst) har inte lika hög inkomst som önskas och får därför kompromissa. Finansieringen av verksamheten är beroende av yttre inkomster som inte kommer från kulturen personen utövar. Det återkommer flertalet gånger under intervjun att det är svårt att finansiera sitt arbete och leverne enbart på kulturen.

Standardmönster kan också utläsas ut intervjun med representanten för kulturförvaltning, person 5, som beskriver att relationen mellan kulturadministrationen och fri kulturutövning sker med små medel. Person 5 förklarar också att kulturförvaltningen, men också politiken, präglas av mer byråkrati/administration vilket vi vill förklara med hjälp av standardmönster. Det ska dock sättas i sammanhang då förvaltningen, som består av personer med mer detaljerad insyn i kulturarbetet, har en mindre grad av standard enligt denna förklaringsmodell. Däremot sitter politikerna både i nämnden men också i resterande politikarbete inom kommunen. Det gör att dessa tillhör en ytterligare grupp och tar med sig standarder därifrån. Kulturadministrationen beskrivs som att se som sitt eget hus och ser fri konst som motståndare ibland enligt person 2. Något liknande kan också utläsas ur intervjun av Martinsson som beskriver att relationen mellan fri kultur och förvaltning består av en formad maktrelation då den ena har pengar och den andra vill ha pengar. Standardmönster kan utläsas då samarbete mellan gruppen fri konstutövare som här befinner sig längst ifrån från beslutsarenan och kulturadministrationen. "Normbeteende" är närbesläktat med standarder, dvs. beslut vilket skapar normer vilket sedermera inger legitimitet. Normer kan fungera som en fördel då i form av att stärka den egna kulturen, dock kan det även tolkas som motsatsen dvs. hindra innovativa idéer som bryter mot det invanda beteendet dvs. normbeteende. Person 5 menar att fri kulturutövare användas som konsulter inom kulturadministrationen vilket kan påverka arbetet inifrån och ut. Det finns en kompetens hos fria kulturutövare som borde ersättas därefter. Situationen för fri kulturutövning präglas enligt person 5 av "en lätt stagnering".

Normbeteende skapar en diskurs kring vad som orsakar vad vilket kan illustreras om aktörerna kulturen eller om kulturen formar aktörerna. Paralleller kan dras till normerna vilket sedermera blir legitima och är komplexa att bryta om inte nya innovativa idéer kommer in, här ger person 5 intryck av detta i sitt uttalande emot den stagnerade situationen.

11. Slutsats

Rational Choice theory konstaterar att intervjuobjekten representerar olika grupper och lägger ansvar för situationen på de andra grupperna. Personer ur olika grupper/aktörsgrupper med gemensamma preferenser har olika perspektiv. Man kan här visa på egna individens drivkraft, grupptillhörighet och dess gällande normer. Av detta kan man dra en ansats att det finns ett mönster hos en individ/grupp beroende på vilken grupptillhörighet. Utifrån detta kan en konflikt förutses mellan olika aktörer beroende på olika preferenser. Teorin visar att flertalet av våra intervjupersoner uttalar frågan; *vem det är som har rätt att välja vilken konst och kultur som skall finansieras av det gemensamma. Hur kan någon se vad som är god konst och inte?* Frågor vilket riktas mot andra aktörer inom kulturlivets kontext.

Det finns åsikter inom organisationen om att fri och offentlig kultur är eller ska vara lika viktiga då båda är del av det gemensamma kulturutbudet. Det visar att Rational Choice theory är begränsad i sin orsaksteori. Det finns också bevis för att en person kan vara kritiskt mot det systemen som personen själv jobbar inom vilket också tyder på att teorin kräver komplettering från andra teorier. Egna preferenser kan riskera att klassificeras inom åsiktsfällan. Nätverksteorin förklarar att en stor grupp agerar i diskurs i alla intervjufrågor utom de mest grundläggande normerna, dvs. att kultur är viktigt och bör prioriteras där samtliga intervjuobjekt är eniga. Flertal grupper i kulturliv i Göteborg besitter flera gemensamma värderingar och liknar en policygemenskap där samarbetet är tätare. De grupper vi valt ut liknar ett sakfrågenätverk tillsammans.

En skillnad som framkommit är att fri kultur och offentlig kultur har olika finansieringsmöjligheter vilket påverkar relationerna grupperna emellan. I Göteborg har sakfrågenätverket 'kulturlivet i Göteborg' politiska samt förvaltningsmässiga begränsningar vid ansökningar kring projekt. För att nå en önskvärd stabilitet enligt nätverksteorin inom en policygemenskap är kommunikationen nyckeln. För att nå en önskvärd stabilitet i sakfrågenätverket är att öka samspelet inom den. Nätverksteorin förklarar varför aktörerna inom offentlig kulturutövning och kulturadministrationen är desto mer närbesläktade än den fria kulturutövningen. Detta då kulturadministrationen och den offentliga kulturen har ett närmare samarbete än den fria kulturutövningen har till kulturadministrationen.

Efter att analyserat materialet med hjälp av institutionalismen så kan vi finna förklaring i varför skillnad bör göras mellan nämnd och förvaltning då dessa ingår i olika yttre grupper som har olika standarder. Standarder är överförbara mellan grupper.

En annan del som varit central genom arbetet är att den offentliga kulturutövningen gynnas gentemot den fria kulturutövningen. Ur institutionalismens perspektiv beror detta på att offentlig kulturutövning samt administrationen har fler gemensamma värden.

Det råder en upplevd ojämlikhet mellan de två utövande fälten inom kulturpolitik främst genom finansiering och reglering.

Något som skulle gynna kulturarbetet i sin helhet är öppna samtal och öppna handlingar. Men också ett gränsöverskridande intresse för att förstå hela kulturområdet och dess inneboende processer. Detta så organiseringen kan stärkas och kulturlivet ses som en mer likt och rättvist politikområde att verka inom.

Det här arbetet har svarat på en del frågor och öppnat upp för nya frågor att utredas. En fråga som ställs är, vem är det som har rätt att döma kultur som god eller mindre god? Vad ska finansieras och vad ska inte finansieras? Även hur legitim är ansvarsfördelning är i ett politikområde som kultur i kommunen? Det lämnar vi åt framtiden att diskutera.

Källförteckning

Eriksson-Zetterquist, U. (2009). *Institutionell Teori – idéer, moden, förändring*. Malmö: Liber.

Frenander, A (Red.). (2010). Arkitekter på armlängds avstånd?.

Hämtad från http://bada.hb.se/bitstream/2320/6993/1/kursboken_100928_1.pdf

Göteborgs stad. (u.å). Kulturstrategi. Hämtad 2015-04-15 från

[http://www5.goteborg.se/prod/Intrasevice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/A9ADD88CBF195F38C1257A83001F131A/\\$File/07B_Bilaga_1_Kulturstrategi_for_Goteborgs_Stad.pdf?OpenElement](http://www5.goteborg.se/prod/Intrasevice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/A9ADD88CBF195F38C1257A83001F131A/$File/07B_Bilaga_1_Kulturstrategi_for_Goteborgs_Stad.pdf?OpenElement)

Göteborgs Stad. (u.å). Kulturstrategi. Hämtad 2015-04-15 från

http://goteborg.se/wps/wcm/connect/114b48c7-d360-4b91-b94a-ec16cba90b58/kulturprogram_web.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=114b48c7-d360-4b91-b94a-ec16cba90b58

Göteborgs Stad. (u.å). Organisationsschema. Hämtad 2015-04-15 från

<http://goteborg.se/wps/wcm/connect/4b6f49804215d7eb8ca8fd3d2a09bb7a/organisationsschema+2015-04-02.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=4b6f49804215d7eb8ca8fd3d2a09bb7a>

Göteborgs Stad. (u.å). Kulturnämndens reglemente. Hämtad 2015-05-20 från

<http://goteborg.se/wps/wcm/connect/22be608042184edaa850ab6f1cf2ff43/Reglemente+f%C3%B6r+G%C3%B6teborgs+stads+kulturn%C3%A4mnd+2013-01-31.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=22be608042184edaa850ab6f1cf2ff43>

Hill, Michael. (2007). *Policyprocessen*. Malmö: Liber.

Ingvarsson, J. (2011-07-23). Framsynte McLuhan. Svenska Dagbladet. Hämtad 2015-03-18 från http://www.svd.se/kultur/framsynt_6341736.svd

Kultur i Väst. (2014). Samverkan är vårt förnamn. Hämtad 2015-05-03 från

<http://www.kulturivast.se/sites/default/files/document/samverkan-ar-vart-fornamn-2014.pdf>

Käck, Max. (2015, mars). Politiken och konstens (o)frihet. Göteborgsposten. Bilaga 1.

Nationalencyklopedin. (2015). Schlaraffenland. Hämtad 2015-03-18 från

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/schlaraffenland>

Patel, R & Davidsson, B. (1994). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Västra Götalandsregionen. (2012). En mötesplats i världen. Hämtad 2015-05-20 från <http://www.vgregion.se/upload/kultursekretariatet/pdf/strategi/En%20m%C3%B6tesplats%20i%20v%C3%A4rlden%20-%20Kulturstrategi%20fr%C3%B6r%20V%C3%A4stra%20G%C3%B6taland%202012%20-.pdf>

Bilaga 1

Politiken och konstens (o)frihet

GÖTEBORGS-POSTEN 2015-03-18 Sida 44-45 - Sektion: Kultur Nöje - Del: 2

Författare: MAX KÄCK, sören hakanlind och, Frida Winter, Lisa Thanner E-post:

frida.hedberg@gp.se|lisa.thanner@gp.se

Gradvis håller ett kulturliv på att ta form där administrationen är konsten och där kulturbyråkrater befrämjar kultur genom att befrämja befrämjandet. Det skriver tonsättaren och filosofen Max Käck.

Som aktiv i det fria kulturlivet har man många anledningar att tänka över de offentliga kulturstödssystemen och deras förmåga att stödja genuint nyskapande och konstnärlig utveckling. Jag har arbetat med ny konstmusik i den klassiska genren sedan slutet av sjuttioalet, de senaste åren i flera roller - som tonsättare, producent för fria musikgrupper och som arrangör. Trots goda avsikter från kulturpolitiska beslutsfattare menar jag att den politiska och administrativa styrningen ger oss anledning att tänka över i vilken mån och på vilket sätt man kan tala om konstnärlig frihet i den offentligt finansierade kulturen.

Att mediet är budskapet var en svårsmält sanning på sextioalet. I dag, med digital kommunikation och sociala nätverk, är det närmast övertydligt hur sannspådd Marshall McLuhan blivit. Vad han menade var att mediets egna egenskaper har mycket större påverkan på samhället och människors liv än vad innehållet som förmedlas i dem har. Femtio år senare har sociala medier drastiskt förändrat människors sätt att umgås, hur budskap förmedlas och hur värderingar skapas och sprids. På analogt sätt har den ambitiösa utbyggnaden av kulturstödssystemen lett till att de stödjande institutionerna påverkar konstarna så mycket att det är relevant att hävda att administrationen är konsten.

Den konstnärliga friheten är en fager dröm i en demokrati. Men att arbeta som fri kulturutövare är knappast att flyga fritt i tankens gränslösa rymd, snarare som att köra på en smal engelsk landsväg med häckar på båda sidor. Genom politiska beslut har den oändliga mängden möjliga konstnärliga koncept reducerats genom att gränslinjer dragits: jämställdhet, tillgänglighet, geografisk spridning, lokal förankring, barn- och ungdomsperspektiv, gränsöverskridande, kommunal samverkan, medfinansiering, mångfald i utbudet, demokratisk öppenhet, social relevans, regional profilering, utnyttjande av ny teknik, ekonomisk potential, internationalisering - detta är bara ett axplock ur de kriterier som förekommer i anslagsvillkoren. Läger man alla dessa i samma hög och beaktar deras övergripande inflytande ser man hur de genomförbara konstnärliga koncepten redan på förhand definierats genom politiska beslut.

En kemilåda med ingredienser för att skapa konst och musik har givits oss utövare. Med lite ”gynna nyskapande” blandat med ”utnyttja teknik” är det lätt att blanda till kultur med spektakulär och sensationell karaktär. Med ”gränsöverskridande”, ”genreblandningar” och ”deltagande” låter sig populistiska och lättillgängliga projekt skapas. Däremot är det svårare att finna ingredienserna till ”eftertanke”, ”allvar” och ”fördjupning”.

De kulturpolitiska riktlinjerna förs ut i verkligheten via en administration som blivit så inflytelserik att den kommit att kolonisera konstarna. Inte bara skall de politiska målen genomföras och stöd fördelas, dessutom uppmanas utövarna att bli administratörer av sina egna konstnärskap. Entreprenörskap och eget företagande uppmuntras, att vårda det egna varumärket, den mediala exponeringen och marknadsföringen är nödvändigt för framgång. På detta sätt går kulturutövare och kulturbyråkrati varandra till mötes i ett

administrativt Schlaraffenland, ett självgående maskineri som egentligen skulle klara sig bäst utan konst. Kulturplaner utarbetas, trycks, sorteras i hyllor - och glöms. Konstprojekt formuleras, ansökningsblanketter fylls i, projekten genomförs, utvärderas, rapporteras - och glöms. Relationen mellan de kulturstödjande myndigheterna och den enskilde ut-övaren är dessutom så ojämlig att konstens uppgift att problematisera sin egen kontext undermineras. Konstnären reduceras till ett alibi, en undersåte i den administrativa hierarkin.

Man brukar i branschen säga att det viktigaste är att starta projekt. Detta är sannare än någonsin, nu kan man lägga till att det näst viktigaste är att befrämja. Kvalitet och långsiktighet är svåra att hantera och värdera, kvantitet och nyheter är lättare. Därför är det enligt administrativ logik bra att antalet nya satsningar och mängden deltagare är stora. En mängd korta projekt, ett flöde av tillfälliga och kortvariga insatser blir resultatet. Konstnärligt nyskapande ersätts av formella nyheter, det ytliga vinner över det djupsinniga. Alla projekt kräver dock sin publik, och därmed öppnas marknaden för en ny kategori av byråkrater: befrämjarna.

Administrationen har en livsgnista och en förmåga att föröka sig som närmast kan liknas vid en naturkraft. Om man lämnar en yta osådd jord i sin trädgård dröjer det inte länge förrän den täcks av opportunistiska gräs. När ett obearbetat problemområde visar sig i kulturen sker något liknande. Jag har de senaste åren deltagit i en arbetsgrupp som bland annat haft som uppdrag att starta verksamhet inom området publikutveckling. Jag har med anledning av detta tagit del av texter i ämnet, bevistat konferenser och föredrag och medverkat i paneldiskussioner. Det som slagit mig är i hur låg utsträckning förespråkarna av denna verksamhet tar hänsyn till själva de konstnärliga uttrycken och deras kommunikativa egenskaper. Inte heller tycks de stora förändringarna i den omgivande kulturella kontexten intressera.

Bakgrunden till problemet är historiskt. Inom den nya musiken, för att ta detta som exempel, grundlades en spricka mellan konstarten och publiken redan under den modernistiska eran, då verket stod i centrum, mottagaren var marginaliserad samt förkonstling och intellektualisering frodades. Man krävde rätten att vara smal och avancerad. Sedan dess har också möjligheterna att utbilda sig och bli verksam på området förbättrats radikalt. Många flera tonsättar- och musikerutbildningar har tillkommit, och utsikterna att bli professionell har förbättrats tack vare gynnsammare materiella villkor. Utbudet och tillgängligheten är i dag större än någonsin - alla vill vara artister, men musiken har blivit hemlös.

Detta, som är ett estetiskt problem och kanske en utbildningsfråga, försöker man nu lösa på administrativ väg. Konstens innehåll, dess kvalitet och kommunikativa egenskaper, är som vanligt utanför diskussionens räckvidd. Och när man gått från planeringsstadiet till praktisk verksamhet får arbetet sin egen logik som sätter gränser för idéutveckling och problematisering; behovet av handling dödar reflektionen. Kvar blir en verksamhet som varken behöver konstverk, utövare - eller rentav publik. Befrämjandet blir administration, men eftersom administrationen är konsten blir den framför allt ett befrämjande av sig själv.

I farans riktning tar ett kulturliv form, där konstnärer, musiker, dansare, filmare och andra realiserar koncept som i embryonal form utformats av politiker och tjänstemän, där administrationen är konsten och där kulturbyråkrater befrämjar kultur genom att befrämja befrämjandet.

Skall man förfasa sig över detta? Samhällsekonomiskt är det naturligtvis mycket olyckligt att kulturstödsmedlen inte används på bästa sätt. Ur ett konststartsperspektiv får vi trösta oss med att den verkliga konstnärliga utvecklingen ändå sker långt från den administrativa pseudovärlden, skapad av människor ostörda av kulturpolitiska skänklar och drivna av en inre nödvändighet.

Kvävande Byråkrati. De kulturpolitiska riktlinjerna förs ut i verkligheten via en administration som blivit så inflytelserik att den kommit att kolonisera konstarna, skriver Max Käck.

Fakta:

Ämnet

Hur stor är egentligen den konstnärliga friheten i Sverige i dag? Tonsättaren och filosofen **Max Käck** skriver om hur politiska beslut har reducerat den oändliga mängden möjliga konstnärliga koncept genom att gränslinjer dragits. ”Lägger man alla dessa i samma hög och beaktar deras övergripande inflytande ser man hur de genomförbara konstnärliga koncepten redan på förhand definierats genom politiska beslut.”

Fakta:

Skribenten

Max Käck är tonsättare och filosof och har arbetat som cellist vid Stora Teatern. Han är också konstnärlig ledare för Kalvfestivalen.

Billboard:

Man brukar i branschen säga att det viktigaste är att starta projekt. Detta är sannare än någonsin, nu kan man lägga till att det näst viktigaste är att befrämja.

© Göteborgs-Posten eller artikelförfattaren.

Bilaga 2

Frågeformulär fri kulturutövning.

Vi jobbar just nu med en utredande uppsats inom kulturpolitik. Vi har för avseende att diskutera relationen mellan kulturadministrationen, alltså kulturnämnden och kulturförvaltningen, gentemot fri kulturutövning och offentlig kulturutövning.

Vi är intresserade av relationen mellan det studieobjekt som du tillhör och de andra två studieobjekten. Men vi vill också förstå hur allt hänger ihop, då det är ganska komplicerat.

Det kommer hållas fyra intervjuer och de kommer vara viktiga för resultatet i vårt arbete.

Resultatet kommer att presenteras i en C-uppsats som kommer lämnas in till

Förvaltningshögskolan vid Göteborgs Universitet. Du kan lämna en fråga utan svar om du vill utan att förklara varför.

Vill du vara anonym? Ja Nej

Vill ta del av en sammanställning av intervjun? Ja Nej

Vill du ta del av vår uppsats när den är färdig? Ja Nej

1. Hur skulle du beskriva dig själv?
2. Vilket studieobjekt skulle du placera dig i?
3. Hur skulle du beskriva ditt yrke?
4. Hur gammal är du?
5. Hur många år skulle du uppskatta att du varit kulturengagerad?
6. Hur tolkar du kulturengagerad i förra frågan?
7. Varför har du valt att jobba inom kultur?
8. Hur länge har du varit på den arbetsplats du är på idag?
9. Hur definierar du fri kultur?
10. Hur ser du på möjligheten att finansiera utövning av fri kultur?
11. Hur ser du på möjligheten att finansiera offentlig kultur?
12. Vilka skillnader och likheter kan du se mellan fri kultur och offentlig kultur?
13. Hur skulle du benämna din kunskap om offentligt kulturutövande mellan 1-5?
(5 är högst och 1 är lägst)
14. Hur ser relationen ut mellan fri kultur och kulturadministrationen från din synvinkel?
 - a. Är den positivt eller negativt laddad?
15. Hur ser relationen ut mellan fri och offentlig kultur från din synvinkel?
16. Hur skulle du bedöma din kunskap om relationen mellan offentlig kultur och kulturadministrationen?
17. Hur skulle du beskriva relationen ut mellan offentlig kulturutövning och kulturadministrationen?
18. Hur tycker ni att prioriteringen av kulturaktiviteter i Göteborg ser ut som helhet?
19. Är det något mer du vill tillägga?
20. Är det något mer du kan tillföra vår studie eller vår förståelse av kulturpolitik?

Bilaga 3

Intervjufrågor till kulturadministrationen.

Vi jobbar just nu med en utredande uppsats inom kulturpolitik. Vi har för avseende att diskutera relationen mellan kulturadministrationen, alltså kulturnämnden och kulturförvaltningen, gentemot fri kulturutövning och offentlig kulturutövning.

Vi är intresserade av relationen mellan det studieobjekt som du tillhör och de andra två studieobjekten. Men vi vill också förstå hur allt hänger ihop, då det är ganska komplicerat.

Det kommer hållas fyra intervjuer och de kommer vara viktiga för resultatet i vårt arbete.

Resultatet kommer att presenteras i en C-uppsats som kommer lämnas in till

Förvaltningshögskolan vid Göteborgs Universitet. Du kan lämna en fråga utan svar om du vill utan att förklara varför.

Vill du vara anonym? Ja Nej

Vill ta del av en sammanställning av intervjun? Ja Nej

Vill du ta del av vår uppsats när den är färdig? Ja Nej

1. Hur skulle du beskriva dig själv?
2. Vilket studieobjekt skulle du placera dig i?
3. Hur skulle du beskriva ditt yrke?
4. Hur gammal är du?
5. Hur många år skulle du uppskatta att du varit kulturengagerad?
6. Hur tolkar du kulturengagerad i förra frågan?
7. Varför har du valt att jobba inom kultur?
8. Hur länge har du varit på den arbetsplats du är på idag?
9. Vad har du för tidigare erfarenheter som kan hjälpa oss i det här arbetet?
10. Hur skulle du beskriva relationen från din sida och mot fri kulturutövning?
11. Hur skulle du beskriva relationen från din sida och mot offentlig kulturutövning?
12. Hur ser du på situationen för fri kulturutövning?
13. Hur ser du på situationen för offentlig kulturutövning?
14. Hur skulle ni beskriva prioriteringen av kulturaktiviteter i Göteborg ser ut som helhet?
15. Är det något mer du vill tillägga?
16. Är det något mer du kan tillföra vår studie eller vår förståelse av kulturpolitik?

Tack så mycket för ditt engagemang och för din hjälp!

Hälsningar, Beatrice Johansson och Maria Svensson

Bilaga 4

Frågeformulär till offentlig kulturutövning.

Vi jobbar just nu med en utredande uppsats inom kulturpolitik. Vi har för avseende att diskutera relationen mellan kulturadministrationen, alltså kulturnämnden och kulturförvaltningen, gentemot fri kulturutövning och offentlig kulturutövning.

Vi är intresserade av relationen mellan det studieobjekt som du tillhör och de andra två studieobjekten. Men vi vill också förstå hur allt hänger ihop, då det är ganska komplicerat.

Det kommer hållas fyra intervjuer och de kommer vara viktiga för resultatet i vårt arbete.

Resultatet kommer att presenteras i en C-uppsats som kommer lämnas in till

Förvaltningshögskolan vid Göteborgs Universitet. Du kan lämna en fråga utan svar om du vill utan att förklara varför.

Vill du vara anonym? Ja Nej

Vill ta del av en sammanställning av intervjun? Ja Nej

Vill du ta del av vår uppsats när den är färdig? Ja Nej

1. Hur skulle du beskriva dig själv?
2. Vilket studieobjekt skulle du placera dig i?
3. Hur skulle du beskriva ditt yrke?
4. Hur gammal är du?
5. Hur många år skulle du uppskatta att du varit kulturengagerad?
6. Hur tolkar du kulturengagerad i förra frågan?
7. Varför har du valt att jobba inom kultur?
8. Hur länge har du varit på den arbetsplats du är på idag?
9. Hur definierar du offentlig kultur?
10. Hur ser du på möjligheten att finansiera utövning av offentlig kultur?
11. Hur ser du på möjligheten att finansiera utövning av fri kultur?
 - a. Vilka skillnader och likheter kan du se mellan fri kultur och offentlig kultur?
12. Hur skulle du bedöma din kunskap om fri kulturutövning mellan 1-5? (5är högst och 1 är lägst)
13. Hur ser relationen ut mellan offentlig kultur och kulturadministrationen från din synvinkel? a. Är den positivt eller negativt laddad?
14. Hur ser relationen ut mellan fri och offentlig kultur från din synvinkel?
15. Hur skulle du bedöma din kunskap om relationen mellan fri kultur och kulturadministrationen?
16. Hur skulle du beskriva relationen mellan den offentliga kulturen och kulturadministrationen?
17. Hur tycker ni att prioriteringen av kulturaktiviteter i Göteborg ser ut som helhet?
18. Är det något mer du vill tillägga?
19. Är det något mer du kan tillföra vår studie eller vår förståelse av kulturpolitik?

Bilaga 5

Intervju 2

2015-04-29

En sammanställning av en muntlig intervju.

Vår andra intervju i kronologisk ordning hölls med en representant från det fria kulturlivet. Personen önskar att vara anonym därför är denna sammanställning det enda material som finns att tillgå.

Person 2 är en frilansande kulturutövare med många olika uppdrag. Exempel på sådana uppdrag kan vara poet, författare, workshop, arrangör osv.

Personen är strax över 30 år gammal och har drivit eget företag sedan personen var 25 år och då behovet var att ett förlag ville ge ut personens bok. Personen har varit intresserad av kultur sen tonåren.

Personen anser sig kulturengagerad och för personen betyder det att vara aktiv utövare, eller en del av kulturlivet på något vis. Det kan en vara med att skapa något, utöva, åskåda, arrangera eller på något annat sätt att ett finger med i spelet.

Varför person 2 håller på med kultur är inte frivilligt utan en passion. Behovet av att delta i kulturlivet är naturligt för personen. För att finansiera sin verksamhet så studerar personen vid sidan om för att nå trygghet i vardagen och att veta att det kommer in pengar nästa månad med. Det tillsammans med många bäckar små. Studierna är för personen medvetna val som kommer ge personen en god kunskap att utveckla sin kulturutövning med.

Personen jobbar hemifrån då det inte finns ekonomiska medel för att betala för en lokal.

Hur är fri kultur fri undrade vi. Personen förklarade då att kulturen är fri om den kommer på eget initiativ från konstnären och ingen annan. Därför kan kulturen ta den form som dennes skapare önskar och förmedla dennes vilja och passion. Fri kultur är också antikommersiellt då den är helt fri och inte formad av efterfrågan eller publik.

Att finansiera fri kultur kan vara svårt menar personen. Denne får ibland stå och dividera om betalning. Eftersom personen har ett eget företag så kan denne ta hjälp av ett fack i fackliga frågor. Så personen står inte själv just nu, men personen har gjort och ser att många andra som ej har den tryggheten har det svårt. Frågan personen ställer sig är hur mycket ska en ta betalt för sitt arbete? Det kan bli en förhandlingsfråga mellan arrangören och utövaren.

Personen föreslår ett samlat dokument där en som utövare kan se vart denne kan söka om pengar för att finansiera sin verksamhet. Förslag ges om en samlad hemsida med information samt att kommunen borde sponsra mer. Det är svårt om en som kulturutövare är över 26 år då en inte längre hamnar i systemet för stöd av ung kultur.

Personen anser sig ha en medelhög kunskap om den offentliga kulturen i Göteborg.
Personen anser sig ha mindre koll mellan den offentliga kulturen och administrationen i Göteborg.

Fri kultur till skillnad från offentlig kultur får ingen given budget så som den offentliga verksamheten får. Det finns också en del pappersarbete som behöver göras som inte är en del av kulturutövarens syn på sig själv ofta. Kulturutövning skall vara roligt och vara en renodlad roll är så illusionen kanske ser ut. Men så tillkommer det pappersarbete och marknadsföring som inte är en del av den bilden.

Personen ser att ta del av studiecirkel kan vara till hjälp men då får de bara kostnadsersättning för utgifter kopplade till studiecirkeln.

Personen anser att det är lättare att finansiera sitt arbete om en arbetar för en offentlig institution. Detta på grund av att det är mer säkert att få ut en lön. Att jobba som frilansare inom fri kultur i Göteborg ger en mer osäker inkomst och ibland krävs det många små inkomstkällor för att kulturutövaren skall kunna få ekonomin att gå ihop.

Offentlig kultur finansieras bra. Till exempel tas att stadsbiblioteket anlitar kända fria konstnärer och betalar bra. Men det blir svårt att få uppmärksamhet som semi-professionell/amatör/okänd, menar personen på. Det är också ett problem att hitta lokaler och personen säger att det som tidigare var gratis kostar idag pengar att vara på. Dock värdesätter personen kontakter i lokalsammanhang. Det finns något som kallas öppna scener men för det arbetet får en inga bidrag.

Personen beskriver relationen mellan politik/förvaltning och fri kultur är spänd om ens existerande. Vem bestämmer vad som är bra kultur? Är en fråga personen ställer sig högt under vår intervju. Men också vem är det som bjuds in i fina rum?

Personen beskriver relationen mellan fri och offentlig kultur som en tudelning av några som levererar samma sak. Syns en väl i den fria kulturen kan en nästla sig in i den offentliga kulturen. Om en konstnär lyckas göra detta så kan denne ställa högre krav men också få ett bättre arvode.

Som frilansare inom fri kultur i Göteborg så präglas arbetet av att vara ett osäkert leverne. Det finns pengar ibland men inte alltid. Vanligtvis så ger inträde till lokalen där en föreställning hålls pengar till arrangören, men ej till konstnären.

Den offentliga kulturen och administrationen har relativ koll på varandra. Detta är exempelvis på grund av en nära ekonomi. Fri kultur hamnar på utsidan. En anledning till detta kan vara att administrationen vet vilka det är som rör sig i den offentliga kulturen.

Personen menar att fri kultur ansöker om pengar och ibland använder sig av fina kodord i ansökningar av pengar. Detta för att lättare få ansökningen godkänd. Näringslivet kan gå in och

sponsra men det kan begränsa den fria kulturen beroende på sponsorernas avsikter med sponsringen.

För att beskriva situationen i Göteborg och dess prioritering av kulturaktiviteter så beskriver personen det som relativt bra, särskilt för ungdomar. Det finns flera rum i staden som riktar sig till unga, exempelvis frilagret och fritid i centrum. Ung kultur hamnar i fokus i staden vilket underlättar för alla som är under 25 år.

Personen säger också att det blir svårare och svårare ju äldre en blir. Särskilt när en kommer över 30 år så blir det särskilt svårt. Alla (syftar på ålder) deltar i kultur, det borde finnas fler öppna scener och alla borde få chansen att utöva kultur. Ett exempel som tas är gitarrlektioner som är gratis när du är liten men väldigt dyrt när du är gammal. Den kreativa utblomningen kan ske när som helst. Inte bara när du är ung, menar personen på.

Så varför är kulturen viktig?

- Viktig för både fysisk och psykisk hälsa
- Eget kreativt utlopp
- Skapande kan ge välmående och mindre ohälsa i samhället.

När vi möts av det konstanta informationsutkastet som slängs ut mot oss hela tiden, så kan en vilja byggas upp och då vill vi också slänga ut något.

Bilaga 6

Intervju 3

2015-05-06

Vi har intervjuat Thomas Martinsson i rollen som före detta ordförande i kulturnämnden (2010-2014) men också som en kulturintresserad person som haft en roll inom kulturpolitiken i Göteborg tidigare. Thomas Martinsson har valt att inte vara anonym vårt arbete och därför kommer vi nämna honom vid namn. Han vill ta del av vår sammanställning och hela uppsatsen när den är klar.

Thomas Martinsson har ett flertal erfarenheter inom kulturpolitik, dels som heltidspolitiker men även inom kommunfullmäktige. Han satt då som kommunalråd för miljöpartiet och hade ett samordningsansvar inom kulturpolitik. Det ledde fram till att han blev vald till ordförande i kulturnämnden i Göteborg.

Martinsson är 46 år gammal och har varit intresserad av kultur sedan grundskolan. Kultur har sedan dess varit ett fritidsintresse. Även i skolan tog sig detta uttryck, då han skapade en kulturförening på gymnasiet som exempel. Martinsson har varit politiskt aktiv sedan 2003 som stadssekreterare i kommunfullmäktige med fokus på kultur. Vidare har han bevakat kulturarbetet från 2010-2014 då han var verksam som ordförande kulturnämnden.

Sedermera är hans inställning till kultur att det är viktigt i samhället. Kulturen beskrivs som en gemensam plattform som bygger samman en stad, är samhällsnyttig samt skapar en gemensam och känslomässig plattform för medborgarna att mötas på.

Vidare betonas skillnaden på politik och förvaltning, då politiker är folkvalda. Det är medborgarnas förlängda arm medan förvaltningen består av kulturvetare och har större detaljkunskap kring området kultur. Som kulturpolitiker kan en inte styra kulturen eller dess utformning för mycket, så många av förvaltningens förslag går igenom hos nämnden, resonerar Martinsson.

Fri kultur är en absolut nödvändighet för utvecklingen av kulturen. Fri kultur är inte en motvikt till institutionell kultur. Utan båda utvecklar varandra och fri kultur möjliggör offentlig kultur och vice versa. De inspirerar varandra och utvecklar varandra, menar Martinsson.

Dock menar Martinsson att villkoren skiljer sig trots att båda två ger medborgaren samma sak. Det finns också fri kultur som kan finansiera sin egen verksamhet. Kommersiell kultur. Martinsson tar upp frågan *hur ska kommunen och dess politiker kunna bedöma vad som är kultur och inte? Vad ska då finansieras av våra gemensamma skattepengar och vad ska inte finansieras?*

Som svar på den frågan om vad kommunen skall göra finansiellt inom kultur är att hjälpa och stötta den kultur som inte kan stå på egna ben.

Martinsson diskuterar relationen mellan fri kultur och offentlig kultur vilket han beskriver som två nödvändiga parter. De båda behöver varandra för att tillsammans utveckla kulturen. De skall inte heller ses som konkurrenter utan som två nödvändiga aktörer för att kulturen skall utvecklas.

Angående fri kultur så menar Martinsson att de alltid får för lite pengar. Fri kultur präglas dessutom av osäkra och korta anställningar. Under förra mandatperioden så avsattes mer pengar till fri kultur än tidigare. Som en lösning och ett försök menar han att det gjordes ett försök till en gemensam marknadsföring för fria kulturutövare. Detta i form av att flera kulturplatser öppnades, bland annat kulturpunkten.

I egenskap av politiker så menar han på att fokus för kulturutövare ska ligga på annat än att skapa kulturentreprenörer. Dock belyses det att kulturutövare bör kunna hushålla med resurser.

Ett kulturprogram instiftades i Göteborg under mandatperioden 2010 till 2014. Där viktiga delar är att tillhandahålla en bred kultur, en god kulturplanering och en kulturpolitik präglad av ett demokratiskt värde. Ett mål ska vara att uppnå schyssta villkor för kulturutövare.

Martinsson talar om, att någon sa till honom en gång, att som kulturpolitiker så är en alltid i opposition. Det är något han instämmer i samtidigt som han beskriver viktiga delar som att se att kulturen har ett egenvärde och är samhällsnyttig. Dessa värden är några som behöver lyftas upp inom politiken. En kulturpolitiker kan mötas av att andra politikområden är viktigare än kulturen. Det ger en debatt där fokus ligger ofta på att hävda egenvärdet men också att hålla upp politikområdet. Han beskriver detta som en utmaning. Ett exempel på detta är vissa museer som fungerar som en offentlig institution. Det innebär att de har fasta mål om folkbildning bland annat och därmed tilldelas ett bredare uppdrag jämfört med den fria kulturen.

För att beskriva prioriteringen av kultur i Göteborg så önskar Martinsson mer pengar i budgeten och fler aktiva verksamheter. Det exemplifieras under intervjun att en del satsningar på kulturen under förra mandatperioden var att frilagret och litteraturhuset öppnade. Litteraturhuset drivs nu av förening med hjälp av kommunala medel.

Om man ser till andra saker som han vill tillägga utöver ovan ämnesområden så betonar Martinsson betydelsen av att skilja på politiker som är folkvalda och förvaltningen. Följande resonemang följer: Som kulturpolitiker så detaljstyr en inte, utan lämnar mycket till förvaltningen. Förvaltningen består till stor del av kulturvetare och andra kulturinsatta personer och de kan detaljstyra verksamheten på ett annat sätt. Till exempel som att se vart pengarna ska gå och hur mycket som ska gå till varje del. Det är också de som får svara på enskilda projekt som väcker känslor hos medborgaren. De känslor som skall väckas kan vara både positiva och negativa och kulturen i sig skall verka ifrågasättande.

Martinsson exemplifierar här skylten ”dra åt helvete” som stod på konsthallens fasad under en period, där det formella ansvaret för detta ligger på konsthallen, utställningen och förvaltningen. Det är inget en kulturpolitiker kan ansvara för, alltså en detalj i en utställning är upp till

förvaltning men främst utställaren att svara på. Där kan inte en kulturpolitiker detaljstyra för det skulle begränsa det frihetliga utrymmet inom kulturen.

Angående pengar till fri kultur, beskriver Martinsson, att dessa fördelas enligt med x antal kriterier som nämns i kulturprogrammet i Göteborg. Det skall vara nyskapande, mångfald osv.

Relationen mellan kulturnämnden och förvaltningen i Göteborg beskriver Martinsson som att det fungerar som att nämnden ofta går ofta på kulturförvaltningens förslag. Vidare att det finns en god relation mellan nämnden och kulturförvaltningen (förvaltningsdirektör och ledningsgrupp) i Göteborg.

Vidare beskriver Martinsson att relationen mellan fri kultur och förvaltning där det finns en redan formad maktrelation då den ena har pengar och den andra vill ha pengar. Dock beskrivs relationen som så god den kan bli och en jämförelse görs med Stockholm som har en annan och sämre relation dessa institutioner emellan.

I Göteborg har målet varit att möjliggöra en ansökning om finansiering under 1 och 3 år, och inte endast vid projektansökningar. Detta med grunden att en måste kunna misslyckas med projekt men fortsätta kunna delta i det fria kulturlivet.

Bilaga 7

Intervju 4

2015-05-12

Sammanställning av skriftlig intervju. Person 4 vill vara anonym i vårt arbete och ta del av både sammanställning och hela uppsatsen när den är färdig.

Person 4 skulle beskriva sig själv som en deltidarbetande konstnär i kulturförvaltningen. Vilket personen inte är ensam om utan det är en vanlig arbetsbeskrivning. Efter en förklaring om hur vi delat in våra studieobjekt anser sig person 4 tillhöra den offentliga kulturutövningen. Detta beror på att relationen personen har till Göteborgs kultur är som anställd.

Personen arbetar som värd på ett museum och hjälper besökare på olika vis. En del av detta arbete sker bakom reception. Personen är runt 60 år gammal och har varit kulturengagerad sedan tjugoårsåldern. Även om personen var konstnärlig som barn och hade stor talang, även en del tavlor såldes. Men för att tolka kulturengagerad i föregående text så kom inte första anställningen förrän i tjugoårsåldern och det är den som ger en start på personens tolkning av kulturengagemang. Varför personen valt att jobba inom kultur är för att jobbet kom av en slump via kontakter.

Person 4 har varit på samma kulturarbete i ungefär 15 år men har varit aktiv länge med jobb inom kultur i Göteborg. Den offentliga kulturen definierar personen som kultur i alla former vilket inkluderar de vanliga kulturinstitutionerna som bibliotek, museum, evenemang, offentlig konst osv. Men även parker, aktiviteter och musik är den av den offentliga kulturen.

Möjligheten att finansiera offentlig kulturutövning beskrivs som att det finns pengar, men personen är kritisk mot systemet. Utöver det så skulle det finnas mer utrymme om skatterna var rättvisa och då skulle de räcka till nästan allt.

Möjligheten att finansiera fri kulturutövning anses vara en svår fråga då frågor som ”vad är konst?”, ”Vad är god konst?”. Har en rätt kontakter så fungerar det. I den offentliga kulturen ingår många konstnärer frivilligt och då finns det också ramar att hålla sig inom. Då får en rätta sig i ledet och då är både den fria och offentliga kulturen lika. Men om en inte vill ingå i detta, eller inte vill använda sig av sina kontakter så uppstår en stor skillnad. Detta som i en annan verklighet.

Personen beskriver sin kunskap som hög inom fri kulturutövning.

Personen beskriver sin kunskap som medelhög om relationen mellan fri kultur och kulturadministrationen.

Relationen mellan den offentliga kulturen och kulturadministrationen beskrivs som negativt laddad med motiveringen om att det inte går rätt till i kulturförvaltningen där det förekommer mycket mygel. Relationen styrs alldeles för mycket utav pengar.

Prioriteringen av kulturaktiviteter beskrivs som ganska bra, men det uppstår en lucka mellan grundläggande behov och tillfällig politik. Detta medan olika syn på kultur tillgodoses. Frågor som personen ställer är vart är alla fritidsgårdar? Hur mycket satsas det i förorterna? Med svar att inte mycket satsas i förorterna.

Att tillägga så beskriver personen att det finns en allmän ängslighet, att även inom kulturen ska en vara ”PK” (politiskt korrekt). Kulturen tillåts inte längre att vara olönsam då den stora vinsten inte går att mäta i pengar. Det liknar personen vid resten av samhället.

Bilaga 8

Intervju 5

2015-05-12

Det här är en sammanställning av en skriftlig intervju. Person 5 önskar att vara anonym i arbetet. Personen vill också ta del av sammanställningen av intervjun samt hela uppsatsen när den är färdig.

Personen skulle beskriva sig själv som en projektmänniska som är positiv, glad och ambitiös. Personen gillar att arbeta med människor. Personen har varit på sin nuvarande arbetsplats under relativt kort tid.

Kulturadministrationen är det studieobjekt som personen anser sig tillhöra då personen idag jobbar med konst. Personen har insyn i både inköp av konst till kommunen samt visar upp den på olika kommunala arbetsplatser runt om i Göteborg. Det finns många olika intressenter inom personens arbete och det råder mycket engagemang inom den gruppen människor. Det finns två saker som fungerar begränsande vilka beskrivs som budget och den politiska styrningen. Personen är i 40årsåldern och har varit kulturengagerad sedan tonåren. Alltså har sedan dess tagit del av kulturlivet med allt från konserter till event och utställningar.

Personen har valt att arbeta inom kultur för att det är spännande. Det finns möjlighet för kreativt arbete tillsammans med många andra kreativa människor. Arbetet beskrivs som dimensionsfyllt då en kan få ta del av det en själv är intresserad av varje dag. En annan synvinkel som beskrivs är att en är med och skapar ett bättre samhälle genom att skapa spännande möten som kan påverka samhällsklimatet på olika sätt.

Personen har tidigare haft positioner inom kultur både inom Göteborg men också inom en annan kommun. Personen fortsätter beskriva att det är viktigt när en jämför kulturadministration och fritt kulturliv att ta med att kulturadministrationen är tydligt politiskt styrt. Detta på uppdrag av kulturpolitiker. I alla personens tjänster så har verksamheten blivit detaljstyrd på ett eller annat sätt av politiker. Om än vissa gånger mer eller mindre.

Tjänstemännen besitter en högre ambition och vill göra mer än vad det finns utrymme för. Detta för att utrymmet begränsas av att politiken inte är tillräckligt insatt i de beslut som de tar. Det eller att politikerna vill göra mer politik av det eller är ängsliga över hur mottagandet blir.

Relationen mellan kulturadministrationen och fri kulturutövning beskrivs som att med små medel så försöker personen skapa bättre förutsättningar. Kanske framför allt för fria konstnärer och gallerister. Kulturförvaltningen och därmed också politiken präglas av att vara mer administrativt samt är ängslig för att göra stora förändringar för att arbeta med fria kulturutövare. Relationen beskrivs som att administrationen ser om sitt eget hus och ser fri kultur som motståndare ibland.

I Göteborg så behövs det satsas mer på både institutionell och fri kultur men att en måste hänga med i svängarna då kulturlivet är snabbt ombytt. I sådana fall måste kulturadministrationen vara där med snabba beslut och uppdrag vilket annars kan komma in alldeles för sent.

Situationen för fri kulturutövning anses vara svår. Personen anser att det förekommer ett utnyttjande av fria konstnärer då de får för lite ersättning för sina utställningar mm. Det kan bero på att utställningsbudgeten är för snäv vilket är något som kulturtjänstemän behöver motverka för att vidga budgeten. Om inte de insatserna kommer någonstans ifrån så kommer inte konstnärerna att få större ekonomisk trygghet, kanske än sämre. Det blir då också svårare att ställa krav om en konstnär vill ha uppdrag. Personen tror också att en bör låta fria kulturutövare användas som konsulter inom kulturadministrationen så de kan påverka arbetet både inifrån och ut. Det finns en kompetens hos de fria kulturutövare som bör ersättas därefter.

Situationen för offentlig kulturutövning präglas enligt personen av en lätt stagnering. Alltså att en inte vågar satsa på nyskapande och på det oväntade utan att en är ängslig i den kommunala strukturen. För att nå större mångfald inom personalstyrkan i offentlig kulturutövning så krävs en större rullning av personal. Detta så att andra uttryck också kommer upp och får ta plats.

Prioriteringen av kulturaktiviteter i Göteborg beskrivs av en stark präglning av evenemang, vilket anses vara för mycket. Det behövs kultur på andra experimentella sätt så att kulturen överraskar. Kulturen är för ängslig och beskedlig. Det krävs att kulturen tar mer plats i det offentliga rummet och att politiker och tjänstemän står för sin sak. Idag verkar de som rädda för motstånd och diskussion vilket gör att kulturens utveckling stagnerar och att arbetet försätts som det alltid gjort.